

Lapunk példányonkénti árusításának teljes bevétele az aradi Kossuth-szoboré.

Tizenhatodik évfolyam. 280-ik szám.

ELŐFIZETÉS
HELYBEN:
 Egy évre ..... 34 korona.
 Egy hónapra ..... 3 korona.
VIDEKEN:
 Egy évre ..... 38 korona.
 Egy hónapra ..... 3 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
 6-hatában poszt sor egyszer 20 fill.
 minden következőnél 16 fillér.
 Nyitómér sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és eszaki egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 337.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Résszvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1901.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Péntek, december 6.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vesércikk: Vasutasok sérelme.**
- A képviselőház ülése.**
- Az aradi iparpártolók munkaprogramja.**
- Zilahy Gyula körlevele.**
- A hollandi királyi pár válik.**
- Gyilkosság a járásbíróház előtt.**
- Ingyen kenyér!**
- A második petíció tárgyalása.**
- A primadonna olvasója.**
- Elfogott kivándorlók.**
- Vassenyi Vilmos nem párbajozik.**
- Kétszáz ezer forintot bíról tévedés.**
- A vetések állása.**
- Tárca: Vallási és politikai küzdelmek a XII. században. Irtá: Kara Győző.**
- Regény-Csarnok: A karvalyok vére. Irtá: Theuriot André.**

Vasutasok sérelme.

Arad, december 5

Sajnálatra méltó eset foglalkoztatja napok óta országszerte nemcsak a vasuti tisztviselői kart, hanem a sajtót és az egész közvéleményt is.

Köztudomású dolog, hogy egy 6000 főből álló hivatalnoki testületet képviselő 232 tagú országos bizottságnak folyó hó 5-ére Budapestre kitűzött és összehívott értekezlete nem volt megtartható, mert a magyar kir. államvasutak igazgatósága visszatartotta a bizottság tagjait a megjelenéstől. Mielőtt az eset tárgyalásához

kezdenénk, szükséges az előzményeket röviden ismertetni.

A vasuti tisztviselői kar többszöri tárgyalás után memorandumot szerkesztett, melyben feltárta nyomoruságos anyagi helyzetét, a szolgálati viszonyokra vonatkozó tarthatatlan állapotokat és végre évtizedes mellőztetés után, szeptember elején a m. kir. kereskedelemügyi miniszter elé juttatta kérését.

Azóta bizalomteljes reménységgel várták a derék vasutasok kérésük kedvező elintézését, annyival is inkább, mert a miniszter a legkecsegtetőbb ígérettel bocsátotta el a memorandumot átnyújtó bizottságot.

Nagyon jól tudják azt a vasutasok, hogy három hónapon át tárgyalt kérésüket ugyanannyi idő alatt megvalósítani, teljesíteni lehetetlenség, évtizedes mulasztásokat, hiányokat hónapok alatt pótolni kívánságnak is képtelenség. Nem is ezt várták ők a felsőbbbségtől. Csupán biztos, kimutatható alapon megnyugtató értesítést arról, hogy törekvésük nem lesz hiábavaló, reménységük nem lesz hasztalan. Csupán számszerű nyomait és bizonyítékaikat keresték azon jóindulatu ígéreteknek, melyek őket a reményekre feljogosították.

De hiába! A költségvetési előirányzatban semmi nyoma a fizetésrendezésnek, sőt még a kedvezőbb előléptetéseknek

sem. Mert mit használ a tisztviselők anyagi helyzetén való javításnak a személyzet szaporítás? Pedig ez az egyetlen tény, mely ügyekre nézve a nyomokból kivehető.

Hiszen ismerik a vasutasok az ország pénzügyi helyzetét, nem is kívánnak mindent és egyszerre, de azt kétségtelenül elvárhatták, hogy a kezdő lépéseket ügyükben megtegyék.

Mindez nem történt meg azonban. Nem csoda tehát, hogy a tisztviselői kar reménységét és bizalmát az elcsüggedés és elkeseredés váltotta fel. Így történhetett meg az is, hogy ama óriási testület kebelében akadt egy kis töredék, mely az elkeseredése szülte ingerültség hatása következtében olyan eszméket pendített meg és hangoztatott, a melyek a felsőbbbséget gondolkozóba ejtették. A tisztviselői kar tulajdonzó zömét képező józan gondolkozású rész azonban nem értett egyet e fanatizált elemekkel és határozott szándéka volt kellő időt, alkalmat és eszközt biztosítani, egyrészt az illetékes köröknek, másrészt a kedélyek megnyugtatótását és az egyetértés helyreállítását tűzte ki feladatául.

Ezt akarta tenni az aradi bizottság is, mely mindig odaadó, lelkes, de józan gondolkozású harcosa volt a mozgalomnak. Azonban jó szándékában maga a felsőbb hatóság gátolta meg a 232-es bi-

TÁRCA.

Vallási és politikai küzdelmek a XII. században.

— Előadás a Szabad-Lyceumban. —
 Irtá: Kara Győző.

Magyarország fennállása első azredének utolsó évében, 1895-ben a nemzetely törvényeket alkotott, melyek egy akkori szepelt elsőrangú államférfiu szavai szerint korszakot alakotok lesznek, a melyek az igazi haladásnak és szabadelvűségnek a messze jövőre is kiható irányt szabnak. (Wekerle 1894. dec. 27.)

A XVI. század elején, a vallásujítás kitörésekor kezdődnek a küzdelmek s tetőpontjukat a XVII. században érik el. Ez volt a világháborúk százada. A XVII. század látta az európai nemzetek fegyvereinek 30 évig tartó összemérkőzését; e században küzdöttek végig élet-halál harcukat a Habsburgok és Bourbonok; e század látta romba dőlni az egykor oly hatalmas spanyol monarchiát s e század szemelátára semmisítették meg a keresztény nemzetek

fegyverei a török világhatalmát. A XVII. században vivja Anglia a maga félszázadig tartó forradalmát s ez egész századon keresztül küzd rövid néhány évi megszakítással Magyarország is vallás-politikai szabadságáért, alkotmányunknak ez egyik sark támaszáért.

Harcias volt e század szelleme s e harcias szellemet első sorban a vallási kérdések, s csak másodsorban a politika fejlesztették. Meg az egyház fejedelmeit is ez a szellem hatotta át, s egy szellemes német történetíró, Gregorius Ferdinánd találóan jegyzi meg a XVII. század papáiról, hogy a II. Gyula pápa által divatba hozott szakál-viselet, mely VII. Kelemen idejében, tehát a XVI. században még az apostoli, azaz hosszúra növesztett teljes körszakált, a patriarchalis méltóság e külső jelvényét tünteti fel, a XVII. században eltűnik s helyette „csodálkozva szemléljük a szent atyák arcain, melyek a sarkophagokról harcisan tekintenek alá, a hegyes bajuszokat és szakálakat, milyeneket egy Wallenstein, egy Tilly viseltek. A IV. Henrik idejében és a 30 éves háboru alatt minden pápa ugy nézett ki, mint tábornokok és dandárvezérek.”

Elég egy pillantást vetnünk e század egyházfejedelmeinek arcképeire, hogy ez állítás igaz voltáról meggyőződünk. A XVI. század papáinak: II. Gyula, VII. Kelemen, III Pál, IV. Pius, V. Pius, XIII. Gergely és V. Sixtus patriarchákra emlékeztető arca mellett érdekes

a XVII. század papáinak: V. Pál, XV. Gergely VIII. Orbán, X. Ince, IX. Kelemen, XI. Ince és XII. Ince, avagy nálunk Pázmány Péter hegyes szakál-diszített arca, s ugyancsak ily harcias arckifejezést láthatunk e század tudósainál is, a mint ezt Rembrandt híres-festményén, az előadást tartó dr. Tulpus Nicolaust ábrázoló festményen az orvosok csoportja mutatja.

A legharciasabb szellemet azonban e század folyamán a magyar nemzet története tünteti fel. Kevés megszakítással az egész századon át nem rejthette többé hüvelyébe az egyszerű kivont kardot s ez volt az az idő, melyről Arany János azt írta, hogy:

„Kardosan követte az ekét a szántó.”

Hazánk történetének eme kora képezi mai előadásom tárgyát. Mielőtt ezt tennem, egy megjegyzést kell előre bocsátanom. A XVII. század emberét nem szabad a mai kor mértékével megítélnünk. Erőteljes nyersség az, a mi őket tetteikben és zavaikban vezérli. A vallási türelmetlenség, a politikai küzdelmek szenvedélyessége e század embereinek társalgási nyelvében, országgyűlési vitaközlésükben s államférfiu tetteiben is kifejezésre jutnak. A mai finomabb társalgási kor embere kissé különösnek fogja találni, midőn azt olvassa, hogy az ország egyik méltósága, a nádor, a protestáns Thurzó György az 1609-iki országgyűlés nyilvános ülésén egy vitából kifolyólag következő-

zottságot a gyűlés eltávolítását célzó rendelkezésével, mely nemcsak törvénytelennek mondható, de merőben célját tévesztett is. Erre nem volt szükség egyik részről sem.

Egy 6000 főből álló testület, mely néhez szolgálata, gyenge javadalmazása, példaként felhozható kötelességtudása által érdemessé tette magát jobb sorsra, méltóbb elbánást érdemelt volna és ne csudálkozzék senki, ha kérése jogosultságának és ügye igazságosságának tudatában egy erőszakos lépésre száná el magát.

Ismerjék be tehát az illetékes körök, hogy elhamarkodott lépést követtek el a vasutasokkal szemben és igyekezzenek a hibát jóvá tenni. Elvégre elég ideje várnak és a mit kérnek, joggal meg is érdemlik.

POLITIKAI HIREK.

Apponyi gróf eskütétele. Bécsből táviratozzák, hogy Apponyi Albert gróf, a magyar képviselőház elnöke ma az általános kihallgatások előtt letette a titkos tanácsosi esküt ő felsége kezébe. Az eskütételnél Goluchowski gróf külügyminiszter és Abensperg-Traun gróf főkamaraas interveniált. Azután Revertera gróf, a Lipót-rend kancellárja tette le az esküt ebben a minőségben. Az eskütétel után ő felsége kihallgatáson fogadta Apponyi Albert grófot és Revertera grófot.

Baptisták Wlassics miniszternél. A képviselőház mai ülése után Kossuth Ferenc vezetésével nagyobb számú küldöttség tisztelt Wlassics Gyula kultuszminiszternél, a kitől a baptista vallásfelekezeti elismerését kérték.

A miniszter szívélyesen fogadta a küldöttséget és kijelentette, hogy ezt a dolgot már érettnék tartja, csupán a lelkészek intelligenciája tárgyában merültek fel aggályok. Azt minden esetre meg fogja követelni, hogy a baptista lelkészek legalább érettségi vizsgára legyenek kötelezve. A küldöttség kérelmét mielőbb teljesíteni fogja.

A képviselőház igazoló bizottsága Szentiványi Arpád elnöklésével tartott mai ülésében vizsgálat alá vette Láng Lajos Trencsénmegye oscai kerületében megválasztott képviselő megbízó levelét. A

megbízó levélül szolgáló választási jegyzőkönyv ügytartalmára, mint kiállítására nézve megfelelően a törvény és a házszabályok rendelkezéseinek, a bizottság Láng Lajost a kérvényezhetőre megszábot harminc nap fenntartásával igazolt képviselőnek jelentette ki a ennek a házban való bejelentésével jegyzőjét, *Beicska* Benit bizta meg.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, december 5.

Minden érdeklődés nélkül tárgyalt ma a t. Ház. Sőt egészen váratlanul az indemnitás részletes tárgyalásánál senkisem szólalt fel, úgy hogy mindjárt a magyar-horvát pénzügyi egyezséget vehették elő. Ezt is csak Barta Odön támada meg és az öreg Madarász tett egy elvi kijelentést. Utána Széll Kálmán miniszterelnök szólalt fel, cáfolva Bar a észrevételeit.

A folyosón a legújabb afférről szolt a diszkurzus igen vidáman. Szűllő Géza az ifju néppárti provokálta Vázsonyi Vilmost tegnapi csatánós ripoztjáért.

Az ügyet valószínűleg békésen intézik el, annál is inkább, mert Vázsonyi ellenese — a párbajnak.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Tallián Béla alelnök.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Hegedűs Sándor, és Darányi Ignác miniszterek.

A VII. bíráló bizottság jelentése után.

Dobieczy Sándor előadó betérjeszti a bonyák vasutakról és több h. érd. vasutáról szóló bizottsági jelentéseket.

Ezután következett az indemnitás-ról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalása. A javaslat mindhárom szakaszát vita nélkül elfogadták.

A magyar-horvát pénzügyi egyezmény.

Ezután a Magyarország és Horvátország között létrejött pénzügyi egyezmény meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot tárgyalták, a melyet Neményi Ambrus előadó elfogadásra ajánlott.

Barta Odön kifogásolta, hogy a horvát ki egyezés tárgyalásának régi bizottsági tagjai nagy részben nem képviselők már. Az egész javaslatból hiányzik különben az őszinteség. A horvát pénzügyi egyezményt a kormány a za-

varos osztrák viszonyok miatt nem tudja rendezni. Ez az oka annak, hogy a horvát ellenzéki lapok egyre azt hirdetik, hogy a magyarok kizsarolják a horvátokat. Felhozza; hogy a horvátok külön hozzájárulási kötséget akarnak a csatornázás és vasutépítés számára. Határozottan kérni a kormánytól, hogy akarja-e végre rendezni a horvát provizoriumot? Mert eddig folytonos eredménytelenségeket látunk. Magyarország nem fizetheti meg mindig drága pénzzel a horvátok testvéri szeretetét. A javaslatot nem fogadja el. (Tetszés a szélbalon.)

Madarász József elmondja, hogy a beleegyezett annak idején abba, hogy Horvát-Szlavon és Dalmátországok Magyarország társországainak neveztesse. Azóta következtek be a horvát tulkövetelések és lettek drágák nekünk horvát testvéreink. De az elnevezés nem volt oka az azóta bekövetkezett állapotoknak.

Széll Kálmán miniszterelnök kijelenti, hogy a magyar államegységet nem bontja meg az, hogy Horvát-Szlavonországot társországoknak. vagy kapcsolt részeknek nevezik-e? Még annak ellenére sem lehetne az államegységet megbontani, hogy Horvátországnak külön bizonyos autonómjogai vannak. A magyar-horvát testvériség a magyar államiságtan egy testté olvad. A horvát jogosulatlan követeléseket le kell szállítani és le is fogják szállítani a maguk értékére, annál is inkább, mert a horvátok tulnyomó nagyrésze úgy sem ért egyet ezekkel a tulzó követelésekkel. A magyar horvát pénzügyi egyezményt komolyan akarták létrehozni, de ez eddig nem sikerült, hanem a tárgyalásokat újból megkezdik és hiszi, hogy azoknak olyan eredményük lesz, hogy a hosszabb időre való egyezményt megcsinálni sikerülni fog. Kéri a javaslat elfogadását. (Helyeslés jobbról.)

A provizoriumot ezután általánosságban és minden további vita nélkül részleteiben is letárgyalták és elfogadták.

Holnap a ma elfogadott két javaslatnak harmadszori olvasása lesz napirenden.

TÁVIRATOK.

Dreyfus Alfréd nyilatkozata.

Páris, dec. 5. A *Siècle* mai számában **Dreyfus** Alfrédnek egy levelét közli, a melyben ez kijelenti, hogy semmi része sincs a *Reinach* és *Labori* között történt szakításra vonatkozó közlemények nyilvánosságra hozatalában.

leg szól Esztergom bitoros érsekéhez, a királynál ellene ármánykodó Forgách Ferenchez: „A ki így vádaskodott, akár főpap, püspök, bihornok vagy nemes volt, hazudott mint egy gaz áruló”, vagy midőn ugyancsak ezen nádor az érsek valamelyik írásbeli tiltakozásához a következő megjegyzést fűzi: „Az predikátorok és superintendensek felől mit íratott legyen az vörös pap, hiremmel volt. Igen nehéz az békának az dér és ördögnek az temjény, de válasza leszen, gondom vagyok reá.”

Hasonló szenvedélyesség mutatkozik az emberek tetteiben. Rövidesen, de alaposan — ma úgy mondanék: férfiasan — bántak el egymással, Széles e világon tudva van a prágai ablak — kihajtási jelenet. A magyar történet írásnak is kétszer majd hogy alkalma nem lett ehhez hasonló jelenetek feljegyzésére. A egyik a nádor és primás fentebb említettem összekoccanása alkalmával, midőn a rendek zajos helyesléssel fogadván a nádor kifakadásait, azt kiáltották: „Dobjuk ki az ablakon, kövezzük agyon a bibornokot.” — Egy másik alkalommal, egy hónappal a prágai jelenet előtt a magyar országgyűlésen a kölcsönösen lefoglalt templomok visszaadásáról lévén szó, Frangepán, a horvát bán erősen kelt ki a protestánsok ellen, mire ezek „Dobjuk ki az ablakon” kiáltással szakíták félbe a beszédet s csakis a bán lélekjelenléte mentette meg őt a rendek dühétől, oda kiáltván nekik: „Lépjenek elő, a kik ki akarnak dobni.”

A vallási türelmetlenség ádáz gyűlöletre

tűzelt egymás ellen a kor embereit. Szomoruság vesz rajtunk erőt, olvasván, hogy Báthory Gábor parancsára egy katolikus jellegű mozgalom részesét Szamosujvárott mint kötik ágyuk elé s lövik darabokra; avagy midőn azt olvassuk, hogy Rákócy György emberei a 30 éves háboru kezdetén, Bethlen Gábor elő felkelése alkalmával miként koncolták fel Kasán Pongrác István s Grodeci Menyhért jezsuitákat és Körösi Márk esztergomi kanonokot; (Bethlem G. 34. old.); „Inkább haljak meg, semhogy megint predikátort vigyenek Nagy-Szombatba” mondá Forgách érsek, midőn értesült, hogy protestáns pap tartózkodik a városban, és jellemző a kor szellemére az a mondas, melyet Pázmánynak tulajdonítanak s mely szerint „jobb ha az egész Magyarországot a vadak lakják, hogy sem mint az eretnekek.”

Am van egy vigaszt és megnyugtatóst keltő vonása is e durva, erőszakos századnak s ez az, hogy bármily felekezet hive volt is valaki, első sorban mégis magyarnak érezte magát s ha alkotmányunk léte forgott a kockán, egy táborban volt katolikus és protestáns egyaránt, amaz kezében a törvény könyvével, emez pedig a kivont karddal tiltakozván a német jogtipró tyrekvései ellen, s ugyanaz a Pázmány, a ki Magyarországnak inkább vadakat akart tűrni, semmint eretnekeket, ugyanaz a Pázmány a protestáns Erdélyi szükségesség voltát hangoztatta, mert saját szavai szerint neki és a katolikus pártnak „elősleges hitele, tekintete van mostan az mi kegyelmes kereszt-

tény császárunk előtt, de csak addig durál az az német nemzet előtt, míglen ~~Erdélyben~~ magyar fejedelem hallatik florealni; azontul mindjárt gallérunk alá pökik az német, akár pap, barát vagy akárki legyen.”

Ilyen volt az a század, melyből néhány kópet szándékozom Önöknek bemutatni.

A pirkadó század fegyverben találta a magyar nemzetet. Kis máriai Bocskay István állott a küzdők élén, fennen lobogtatván a zászlót, melyet az alkotmány biztosítása, a vallás szabad gyakorlása érdekében kibontott. Mennyi sérelemnek kellett összetörődnia, hogy felkelésbe bírja Bocskay Istvánt? Csak akkor tudjuk meg, ha a felkelés előzményeit vizsgáljuk.

Erdély történetében van egy rémes nap, 1594. augusztus 30-ika, a „kötélbe vert igazság napja.” Ezen napon hullott porba a kolozsvári Báthory-ház ablaka előtti téren Kedy Sándor és Gábor, Ifju János, Forró János és Szentegyedi Gergely feje. A palota ablakából e véres munkát egy ifju nézte végig, a ki az egykoruak leírása szerint „kellemes külsővel bírt, nemes vonásokkal, magas homlokkal, nagy nyugtalan szemekkel, erősen kiálló hegyes orral, gondozott szakállal.” Báthory Zsigmond, Erdély fiatal fejedelme volt ez, kinek tetteit nem Kili, hanem a psychopathologia van hivatva megvilágítani. Az ő parancsára történt a gyilkosság, melyet betetézett ugyanez napon Szamosujvárott Báthory Boldizsár és Kovacsóczy Farkas, Gyalun Bornemisza János és Kedy

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál vagy rokkantság ellen mindaddig, amig előfizetése tart.

Tizenhatmillió ázsio-emelkedés.

Madrid, dec. 5. Spanyolország külső adóságainak kamatai évenként körülbelül 40 millió pezetát tesznek. A mostani magas ázsio követelésében azonban 56 millió pezeta kell erre a célra. A kamara az ázsio kiegyenlítésére szükséges 16 millió pezetát fölvette az állam költségvetési előirányzatába, ellenben a szenátus azt kívánja a minisztertől, hogy ezt az összeget 9 millióra szállítsa le. A *Heraldo* azt hiszi, hogy ez a kérdés a szenátusban élénk vitát fog előidézni és megjegyzi, hogy sok szenátor opponálni fog a pénzügyminiszternek. *Sagasta* miniszterelnök, ki a pénzügyminiszterrel konferált, úgy nyilatkozott, hogy nem lát okot a miniszter lemondására.

Az aradi iparpártolók munkaprogramja.

(Vita-esték és szórakoztató-előadások.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 5.

Az aradi iparpártoló egyesület igazgató tanácsa ma este 6 órakor tartotta első értekezletét az aradi kereskedelmi és iparkamara helyiségében *Nesnera* Aladár elnöke alatt.

Az ülés tárgya az alakuló közgyűlés lefolyása óta történetéről szóló jelentés és az egyesület munkaprogramjának megállapítása volt.

Az egyesületnek 231 helybeli és 57 vidéki, tehát összesen 288 tagja van; a pénztárba befolyt 487 korona, kiadtak 192 korona 45 fillért, a rendelkezésre álló összeg tehát 299 korona 55 fillér.

Az egyesület belső adminisztrációjának rendezése után *E. Illés* László ügyvezető-igazgató előterjesztette a munkaprogramot, melyet a tanács el is fogadott.

A munkaprogram részletei érdekesekek s a pontozatok megvalósítása szép sikerekre vezetheti az aradi iparpártolókat.

Mindenekelőtt bejelentik az egyesület megalakulását a kereskedelemügyi miniszternek, a város és a vármegye törvényhatóságának és kérik ezeknek pártfogását. Feladata lesz az egyesületnek állandó helyiséget fenntartani, de míg erre anyagi eszközökkel nem rendel-

kezik, addig a kereskedelmi és iparkamarától kéri a helyiség, valamint a szaklapok és folyóiratok átengedését.

Az iparpártolás eszméjének propagálására igen nagy gondot fognak fordítani s e célból előadásokat és vita-estéket rendeznek, amelyeknek sorozatát már e hó folyamán megkezdik. Ezek az estétek minden hétfőn este 8 órakor tartatnak meg és igyekezni fognak, hogy az iparosok és kereskedők mentől nagyobb számban összegyűlve, a fölvetett kérdésekhez hozzászóljanak s eszmecsere folytassanak.

A folyó óra három érdekes és aktuális kérdés megvitatása van kitűzve: a megrendelésekről szóló törvény végrehajtása, a háziiparkutatás rendszeresítése és az iparüzésre való képesítés nálunk, Ausztriában s a külföldön. Az első vitaestélyt melyre a vigéc-törvény kijátszásának megakadályozásáról szóló kérdést tűzték ki, már a következő hétfőn, e hó 9-én tartják meg.

A télen iparművészeti kiállítást fognak rendezni s evégből Hegedüs miniszterhez folyamodnak a technológiai iparművészeti múzeum tárgyainak átengedése iránt. A kiállításnak tisztán tanulmányi célja lesz.

Az egyesület működését bizonyára széles körben fogják népszerűsíteni a pályázatok, a melyeket jutalmak kitűzésével fognak hirdetni és pedig munkatervek készítésére. E terveket főleg a faiparosok, a szabók és cipészek munkaköréből választják.

Ezenkívül pályadíjakat tűznek ki azon ipari alkalmazottak és munkások számára, a kik szakmájukban kitűnnek, vagy hosszabb időn át működnek egy műhelyben, miáltal a munkáskérdés megoldását kívánják az iparpártolók elősegíteni.

Az egyesületek legelső iparpártoló ténye és tagokat gyűjtő eszköze a nyomtatott betű lesz: a tanács elhatározta, hogy e hó 15-én hetenként megjelenő hivatalos értesítőt ad ki, mely az egyesület belső dolgaival és az iparpártolás eszméjével foglalkozik, azonkívül pedig állandó cégjegyzéket közöl, mely a hazai iparcikkek beszerzési forrásait számon tartja. A jegyzék felsorolja a cégeket, a benne árusított hazai termékekkel együtt, de a jegyzékbe csak azokat veszik föl, kik az egyesületnek tagjai.

Ferenc kivégeztetése. E véres munkával akarta megsemmisíteni a magyar-török szövetség híveit s utját egyengetni a magyar-német szövetségnek. A fejedelem hajtatta végre a tettet, melynek értelmi szerzői közt ott volt kis-máriai Bocskay István is.

Nem mult el tiz év s ugyancsak ez a Bocskay István, a türhetetlen viszonyok kényszerítő hatásának engedve, a németek ellen fordítá fegyverét. Kardot rántott tiltakozva ama király törvényszegése ellen, akinek egykor ő volt egyik főtámogatója Prágában. Rudolf királyi a spanyol kormányzás szelleme veit gyökeret Németország, az örökös tartományok és Magyarország területén; az a szellem, melynek II. Fülöp volt a hirdetője. II. Fülöpről azt írja a Ranke, hogy „egy spanyolnak büszkeségével, a ki a feddhetetlen katolicizmust tisztább vér, nemesebb származás jelének tekintette, minden ellenkező nézetet elvetett” (Ranke, Pápák tört. II. köt. 19. old.) Ezt a szellemet hozta magával a trónra a spanyol udvarban nevelkedett Rudolf s a szellemet a protestánsok elleni fékezhetetlen gyűlöletté fokozták nála az 1578 ban Bécsben megtartott urnapi körmenet alkalmával kitört zavargások. Uly hatalmas volt a protestáns áramlat, hogy Bécsben évek óta nem merték megülni a katolikus egyház e legszentebb ünnepét. 1578-ban Rudolf el volt határozva, hogy ezt az ünnepet a legfényesebben üli meg. Miután a misét a szt.-István templomban halgatta, elkezdődött a körmenet, az első, melyet régóta is-

mét láttak: papok, szerzetesek, céhek, középtűt a császár és a hercegek; így kísérték a szentséget végig az utcákon. De egyszerre mutatkozott, mily roppant izgalom uralkodik a városban. Midőn a parasztpiacra értek, egynehány bódét el kellett távolítani, hogy helyet csináljanak a körmenetnek. Több se kellett, hogy általános zürzavar támadjon. Hallott a kiáltás: „el vagyunk árulva, fegyverre!” Karénekesek és papok otthagyták a szentséget; alabárdosok és poroszlok elszéledtek; a császár egy tomboló sokaság közepette látta magát; személye megtámadásától tartott s szabályára tette kezét; a hercegek kivont karddal álltak körül.

A megtorlás műve vette most kezdetét: jelszava volt: a protestantizmus kiirtása. Am a protestantizmus egyik sarkoszlópa volt a magyar és még inkább az erdélyi alkotmányok. Kriesch Aladár gyönyörű festménye megörökítette azt a lélekemelő jelenetet, midőn 1567-ben a tordai országgyűlés kimondja a vallás szabadságot, egyenjogositván a katolikus, lutheránus és kálvánista vallást. E szent elv ellen tört Rudolf kormánya. Az erdélyi török-párt vezéreinek fentebb említettem kivégzésével megkezdődött nálunk is a nyilt erőszak. Basta és Belgiojoso, a vad soldateszkának ez — idegenből hozzánk szakadt — szolgálkú eszközei elvették a protestánsoktól a kassai és kolozsvári templomokat, lábba taposták alkotmányunk legszentebb alaptörvényeit, bujdosásra készítették e haza legjobb gyermekeit, támadást intéztek a magánvagyon szentsége el-

Zilahi Gyula körlevele.

(Az új igazgató programja.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 5.

Zilahi Gyula, az aradi színház új igazgatója, a mai napon érdekes körlevelet intézett azokhoz a művészekhez, kiket az aradi színház tagjai közé szerződtetett. A körlevélből megtudjuk, hogy az új társulat április hó 16-án érkezik Aradra. Már 19-én megkezdődnek a próbák és május 1-én kezdődnek az előadások.

A felhíváshoz mellékelve egy kérdő ív van mellékelve, a melyben az igazgató azon szerepek címeit tudakolja egyes tagjaitól, melyeket sugó nélkül tudnak eljátszani.

Érdekes a felhívás azon része, melyben mintegy külön programot ad a társulat tagjainak. „A színpadon mindenkinek és mindenkinek egy irányban kell összeműködnie, mert csak a teljes összhang fog tökéletes illuziót kelteni.” — Ebből az alaphangból indul ki a buzdítás, melylyel tagjait összetartásra, egyetértésre és főleg a művészi harmonia szem előtt tartására inti.

A körlevél így szól:

Az aradi színház igazgatását 1902. év április hó elsején veszem át s ennek következtében társulatommal az előadásokat május hó elsején megkezdem.

A társulat minden tagját felkérem, hogy 1902. év április hó 16. napján (szerdán) Aradra megérkezni és az első három napot magánügyeinek elintézésére fordítani sziveskedjék. Ezzel elérjük azt a célt, hogy senkinek a figyelmét sem tartván majd lekötve az új otthon keresésével és az abban való elrendezkedéssel járó gond: április hó 9-én, szombaton d. e. 10 órakor tartandó első próbán már mindenki azzal a nyugodtsággal kezdheti meg munkáját, melyre a készülődés első egy-két hetében különösen fokozott szükség van.

1902. április hó 19-én reggel 9 órakor az aradi téli színház színpadján sziveskedjék az igazgatói megnyitóra megjelenni. Közvetlenül ezen megnyitó után 10 órakor — mint már fentebb is említettem — veszi kezdetét az első próba, melyre vonatkozó közelebbi adatokat a színházi próbatáblán fogják a tagok feljegyezve találni.

Április hó 19 től a kötelező próba napjág fizetésének felét élvezi a társulat minden egyes tagja.

len, veszélyeztetették az igaz hazafiak életét. Ez időben bujdosott Illésházy István, Szent-György és Bazin városok hatalmas ura Lengyelországba, hogy áldozatul ne essék egy politikai gyilkosságnak; ez időben történt, hogy ecsedi Báthory István országbíró, az ország pecsétjét a királynak visszaküldvén, csak oly feltétel mellett akart elmenni a pozsonyi országgyűlésre, ha „Écsed vára velem jöjjön;” ez időben foglalta Bogáty János, kassai városbíró Prága városában következő versekbe a maga kesergéseit

„Már napok óta kesereg a császár vára előtt és
Nincs aki halgatná elpanaszolt bajomat.
Drága hazámfia menj és lába előtt leborulva
Mond meg a császárnak ime, hogy ezt ízenem:
Hogyha panaszszavaink nem tudnak hatni szívére,
Hadd tudjam legalább: vajj haza térjek-e már?”

Ez időben mondta ki Rudolf Himmelreich Tibor tanácsára — ennek tulajdon szavai szerint a magyarok bosszantására — a következő izenetet: „O Felsége, ki teljes szívéből vallja a szent római hitet, azt minden országban s különösen a magyarban is el kívánja terjeszteni” (art. XII. anno 1004.); s ez időben csempészte törvénykönyvünkbe maga a király, alkotmányunknak kötelezőszerűleg első öre, ama hires 22. cikkelyt, mely megtiltotta a rendeknek, hogy „a vallásügyet jövőre országgyűlésen egyáltalában szóvá tegyék, vagy tárgyalják.”

(Vége következik.)

SPORT.

Felkérem továbbá a csatolt kérdőív minden egyes pontjának lelkiismeretes kitöltésére és ezen ívnek címemre — a csatolt boríték felhasználásával — leendő sürgős megküldésére.

Tekintve, hogy ezen kérdő íven foglalt pontok önmagukban foglalják magyarázatukat is, jelen körlevelemet ezzel be is fejezhetném.

Nem mulaszthatom el azonban már ezen alkalmat sem, midőn első ízben vagyok szerencsés a szintársulat igen tisztelt tagjaival érintkezhetni, fölhasználni arra, hogy jellezzem röviden azon irányelveket, melyek igazgatásom egész ideje alatt szemem előtt fognak lebegni.

Tudatában annak, hogy kifogástalan jó előadás csak az összes szereplők lelkes közreműködésével érhető el, igazságos, de egyenlő elbánásban kívánom részesíteni társulatot minden egyes tagját. A darab vezető, illetve cselekvő szereplőinek minden igyekezete hajótörést szenvedhet a mellekszereplők közönyösségén. — Kárba vész ott az egyesek minden törekvése, a hol nincs meg az összességben a komoly törekvés. — Bármilyen nagy művész legyen valaki, teljes sikerét és diadalát tönkretelheti egy silány környezet. De így van ez viszont is.

Nincs más megoldás, mint a primadonna és kardalos közreműködésére egyformán súlyt helyezni.

Oly fontos az egyik, mint fontos a másik. A színpadon mindenkinek és mindennek egy irányban kell összeműködni, mert csak a teljes összhang fog tökéletes illúziót kelteni.

Ezért helyezek én a környezetre nagy súlyt és tartom a meliék-szereplőket éppen úgy, mint a cselekvő személyeket, igen fontos tényezőknél.

Ugynevezett rossz szerepet nem fogok ismerni.

Lehet az egyik szerep nagyobb, a másik kisebb; az egyik hálásabb, a másik hálátlanabb; az egyik könnyebb, a másik nehezebb; de átlag értelemben ezen jelzők szintén nem fognak megállhatni, mert egyformán kell mindenkinek — tehetségéhez mérten — mindegyikből kivenni a maga részét.

És vajjon kinek jutna eszébe a színész művészi mivoltának nagyságát, egy szerepnek miként történt eljátszásával akarni igazságosan megállapítani s ha ezt valaki mégis megteszi, lehet-e annak ítélete komolyan számba vehető?

De föltéve, hogy van rossz szerep: oly bizonyos, hogy jól fogja azt is eljátszani a jó színész, mint a mily bizonyos, hogy a legjobb szerepben sem érvényesül a kontár.

Ne fognak ridegen elzárkózni az egyesek kívánalmainak figyelembe vételétől, de ne fedje senki, hogy midőn én a kívánalmat a lehetőséggel, az egyént az összességgel kell hogy összeegyeztessék, egyiknek kívánságát a másiknak rovására; vagy egyét a többség; de még a többségnek kívánságát egynek a rovására is érvényesülni, már csak annál az osztó igazságnál fogva sem engedhetem, mely igazság részéről egyformán fog kijárni a társulat minden egyes tagjának.

Hiszem, sőt megvagyok róla győződve, hogy olyan társulatot voltam szerencsés összehozhatni, melynek tagjai mind hivatásuk magaslátára emelkedett néző pontból itélik meg törekvéseim helyes voltát s szívesen fogadván feljűk nyújtott bajtársi jobbjomat, közös ügynek fogják tekinteni kivívását — a kitűzött nagy célnak, — a közönség osztatlan elismerésének.

Kívánom társulatomban tagjainak, vivják ki ezen elismerést egyenként és összesen, s legyenek állandóan boldog részesei a diadal mámorának; annak a kellemes érzésnek: melynél szebb, jobb, dicsőbb, művész emberre nézve nem létezik.

Kelt: Budapesten, 1901. december hó 4 én.

Tisztelettel

Zilahi Gyula,

a Nemzeti Színház tagja
mint az Aradi Színház igazgatója.

Zilahi Gyula különben most szerződtette Szabó Irma naivát és Sarkadi Aladár kómikust, mindkettőt Debrecenből.

+ A kisjenői vadászatok. József főherceg és magasrangú vendégei tegnap Fekete-Gyarmaton, ma pedig Ágyán folytatták a vadászatot A társaság, mihelyt világosodni kezd, elindul a főhercegi kastélyból s csak késő este térnek vissza, kivéve József főherceget és menyét, kik rendszeren előbb hagyják abba a vadászatot. Napközben az ebédet maga a főherceg is a szabadban felállított sátorban költi el. Kedden a Feketegyarmaton tartott vadászat zsákmányának egy részét ma találták meg és pedig még 28 nyulat és 38 fácánt. A mai ágyai vadászatnak nem volt meg a várt eredménye. Az idő enyhére fordult s így mindössze csak 4 vadászó és 1 róka került ter tükre.

+ Az Aradi Athletikai Club választmánya december hó 6-án a „Központi kávéház” külön termében este fél 9 órakor gyűlést tart. Az elnökség kéri a választmány tagjait, hogy a gyűlésen okvetlenül jelenjenek meg.

+ Izomszépség-verseny. Münchenben a napokban tartották meg az évente szokásos izomszépségversenyt, melynek első díját egy magyar ember: Horváth István, a budapesti Torna-klub tagja nyerte el.

A hollandi királyi pár válik.

(Párbajok Vilma királynő miatt.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 5

Vilma hollandi királynőnek az a sorsa, hogy a világ mindig beszéljen róla.

Már gyermekkorától ismerik nevét mindenfelé. A kedves és naiv kis leányok mintaképének tüntette föl Európa minden lapja s élményeiről minden évben egész csomó érdekes epizód került a nyilvánosság elé.

És Vilma királynő rokonszenves alak lett. Arcképeiről áttatlan kifejezésű, nemes vonásokban gazdag és ideális szépségű leánynak ismerték, a személyéhez fűződő epizódokból pedig fenkölt gondolkozású, finom leike és jószagos szíve tűnt ki. S ha már minden fényt árnyéknak kell követnie, hozzátehetjük ezekhez Vilma hibáját is: egy kis makacsság, önfejűség, mely néha-néha a körülhatetlenség határáig ment.

De hát ki haragudott volna ezért Vilma-ra? Ki ne bocsátotta volna meg ezt a hibát annyi kedves és jó tulajdonsága mellett?

S ha egész Európa érdeklődéssel várta, akkor képzelhető, mily lázas kíváncsisággal lesté Hollandia, hogy kinek fogja az ő bálványozott, ifju, szép királynője a kezét adományozni.

De mióta Vilma egybekelt választottjával, Henrik mecklenburgi herceggel, azóta szomorú hírek jönnek Hollandiából. A Vilmáról szóló tudósításokat nem őni el többé az a kedves, derült fény, ami szép a fejedelmi nő nevét környezte, hanem egy borus fátyol, amely titkos bánatot, boldogtalanságot akar elfődni.

Mert Vilma királynő boldogtalan.

Tündérszép leánynapjainak korával együtt egész boldogsága is eltűnt Vilmának, édes reményeit és illúzióit fájdalmas és szerencsétlen valóra váltotta be a sors. A Vilma királynő házasságáról egymásután elterjedt s szinte hihetetlenül hangzó szomorú hírek csakugyan igazak.

Mint Amsterdamból jelentik, tény, hogy a királynő és férje, Henrik herceg közt differenciák merültek föl s ezt hivatalosan sem kísérelték megcáfolni.

Sőt újabbán igen érdekes fordulat is állott be e konfliktusban. A királynő ugyanis most már beleegyezett az udvar kívánságába és elválik férjétől, Henrik hercegtől.

Arról a kinos jelenetről pedig, melyet a lapok már többször említettek, most felhaborító részletek jutottak a nyilvánosságra. Henrik herceg ugyanis ama nevezetes összekoccanás alkalmával tetteg bántalmazta áldott állapotban lévő ifju nejét, Vilmát. Ennek a következménye volt Vilma királynő korai szülése és arra következő súlyos betegsége, a melynek tartama alatt Henrik herceg feléje sem nézett, hanem cinikus indolenciával járkált vadászatokra és űzte tovább kedvteléseit.

Mindekről a német lapok már régebben tudomással bírtak, de hazafias okokból és különösen Vilma személye iránt való rokonszenvből az események lehető legnagyobb részét elhallgatták.

Hollandia lakossága előtt sem voltak ismeretlenek az udvar kinos ügyei.

Természetes, hogy a hollandiak a királynő pártján vannak és Henrik herceg iránt való ellenszenvüknek minden kínálkozó alkalommal kifejezést adnak. Így e napokban tüntetés is volt a herceg ellen. Az amsterdami Théâtre Carréban vetített képeket mutattak be a közönségnek s amikor Vilma királynő arcképe tűnt föl a vásznon, a közönség percekig tartó tapsban és éljenkiáltásban tört ki. Kevéssel ezután megjelent Henrik arcképe is, melyet a színház közönsége éles fütyökkel fogadott.

A hollandiai lakosságnak a herceg iránt érzett haragja nőttön nő s most már a kereskedések kirakataiból, hol a királyi pár arcképe volt látható azelőtt, csak Vilmát látni. Henrik képeit mindenütt eltávolították.

Mióta szélesebb körökben elterjedt Henrik herceg tettegességben is megnyilvánul durvaságának híre, hogy Vilmát inzultálta, óriási izgalmakat okozott s már is voltak következményei. Két kamarással, kik Vilmának pártját fogták, párbajt kellett vívnia Henriknek s az egyik kamarás oly súlyosan sebesítette meg a herceget, hogy annak következtében operálni kellett őt.

Ezek után valószínű, hogy az ügynek, amelyet eddig hivatalosan különben sem cáfolnak meg, tényleg válópör lesz a vége.

... És így lett dráma abból a gyöngéd szerelmi regényből, minek a szép Vilma királynő házasságát gondolták.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Péntek: Nevezetes kastély, vigjáték. (Páratlan bérlet.)

Szombat: Nevezetes kastély, vigjáték. (Páros bérlet.)

* Zilahi Gyula társulata. Bizonyos helyekről olyan hírek terjedtek a közönség között, hogy Zilahi Gyula társulata nem lesz olyan, mint a milyent ígért. Közöljük azoknak a színészeknek a neveit, kiket Zilahi eddig szerződtetett, megjegyezve, hogy ez a névsor még hiányos. Első sorban említendő jó erők Zilahi és Zilahiné-Singhofer Vilma. Szubrettek és koloratur-énekesnők Haller Irma, a szegedi színház becézett szubrettje, Karácsonyi Mariska, Répássy Guszti és Parlaghy Kornélia. Drámai hősnő Gazdy Aranka, szende Szabó Irma, anya-színésznő Follinuszné. Hősszerelmes Csiky, lírai-szerelmes Tenyey Lajos, bonvivant és tenor B. Szabó, Sarkadi Aladár és Polgár Sándor komikus, Bejczy György hőstenor, baritonista Békéssy Gyula és Juhász Sándor, apaszínész és titkár Békéssy Gyula. Ezt a névsort még előkelőbbé fogják tenni azok a tagok, kiket Zilahi a fővárosból szerződtet Aradra.

* Szobor Czako Zsigmondnak. Deésről írják: Bene Ferenc ügyvéd indítványára szép és ma-

gasztos határozatot hozott Deés város polgársága. Elhatározták, hogy *Czakó Zsigmond* nagynevű színész és drámaírónak emlékét szoborral örökítik meg szülővárosában Deés-en s ennek érdekében országos mozgalmat indítanak. A szoboralap gyarapítására a télen *Czakó*-estélyeket rendeznek.

* **Kassai színészet.** Kassai tudósítónk írja: A héten a *Szivem* és a *Pillangókisasszony* bemutatója élénkítette a színházi szezon. Az elősben *Györy Iona*, *Hunyadyné*, *Szendrey*, *Bónis*, *Gáthy* és *Várnay*, a *Pillangókisasszony* címszerepében pedig *Rontay Boroska* játszott nagy hatással. *Heltai Jenő* prologusát *Baróthy Irma* mondta el szépen. Az amerikai darabbal egy estén az *Almafa* is színpadra került. December hónapban tartja harmincéves színészi jubileumát *Andorffy Péter* komikus, a színház rendezője.

Ingyen kenyér!

— Ujabb adományok. —

Arad, december 5.

Minél jobban közeledünk a tél derekához, ahhoz az időhöz, mikor karácsony szent ünnepét, új esztendő ünnepét azok, a kiknek módjukban van s minél jobban közeledik az az idő, a melyen muzikaszó, tánc mellett vigad fényes báltermeiben a társadalomnak inséget nem ismerő része, annál fenyegetőbb gyorsasággal közeledik hozzánk az a rém, a mely minden farsangnak, minden ünnepnek árnyéka. Ez a rém az éhség, a nyomor, mely az utóbbi esztendőben immár veszedelmes mérveket ölt.

A városban uralkodó általános nagy szegénység sürgeti, siettetni azt a humanus akciót, melyet lapunk nemesszívű közönsége ez idén is elősegít adományaival s az ingyen kenyér kiosztását rövid időn belül meg kell kezdenünk.

Kérjük tehát a mi jó közönségünket, a mely sohasem késik nagylelkűségének tanujelét adni, siessen adományaival, mert kétszeres a segítség ott, a hol gyorsan nyújtják.

Mai adományaink közül a legnagyobb idegenből: az abaujmezei *Bárca* községből kaptuk. *Zichy Károly* gróf, a humanus érzelmű derék főúr küldte, a ki hosszabb ideig itt lakott Aradon, de innen elköltözve sem feledkezett meg rólunk s állandóan éber figyelemmel kíséri az aradi társadalom mozgalmait. Az ingyen kenyér akció sem kerülte ki a nemes gróf figyelmét s ötven koronát küldött kiadóhivatalunknak a következő sorok kíséretében:

Szíveskedjenek ezen csekély összeget az ingyen kenyérhez való hozzájárulásomként átvenni.

Tisztelettel
gróf *Zichy Károly*.

Barabás Béla dr. országgyűlési képviselő, *Robitzek Gusztáv* dr. és *G. I.* ur husz-husz koronával, özv. *Basch Lipótné*, *Basch Simon*, *Polonyi Jenő* dr. és *Éles Ármin* 10—10 koronával gyarapították az összeget.

A mai napon érkezett be hozzánk az első gyűjtőív is. *Vajda Feri* főgimnáziumi tanuló szíves volt ismerősei között tiz koronát az ingyen kenyér céljaira összegyűjteni. Kérjük a nemesszívű emberbarátokat, hogy e példát minél számosabban követni szíveskedjenek, mely célra kiadóhivatalunk bárkinek szolgál gyűjtőívvel.

A begyűlt összeg kimutatása itt következik:

	Korona
<i>Zichy Károly</i> gróf	50.—
<i>Barabás Béla</i> dr.	20.—
<i>Robitzek Gusztáv</i> dr.	20.—
<i>G. I.</i>	20.—
<i>Polonyi Jenő</i> dr.	10.—
Özv. <i>Basch Lipótné</i>	10.—
<i>Basch Simon</i>	10.—
<i>Éles Ármin</i>	10.—
<i>Vajda Ferenc</i> gyűjtése	10.—
<i>Flórián József</i>	2.—
Mai gyűjtésünk eredménye ...	162 —
Hozzáadva a tegnapi kimutatott ...	1033 47
Eddigi összes gyűjtésünk ...	1195 47

Az adományokat a *kiadóhivatal* címére kérjük küldeni.

A második petíció tárgyalása.

(*Werner Gyula* mandátuma.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 5.

A királyi kurián ma délelőtt tárgyalták a második petíciót, melyet *Fleser* Nikoláj és társai adtak be *Werner Gyula* magyar-igeni képviselő ellen, kérve a választás érvénytelenítését azon az alapon, mert *Werner Gyula* nem választható, nem lévén fölvéve a választók listájába.

A kérvényt a II. választási tanács tárgyalta *Vavrik Béla* elnöklete alatt; előadó *Losonczy* Odön, szavazóbírák: *Kelemen Mór*, *Nagy Sándor* és *Asztalos* Aba, jegyző: *Szentiványi*. A kérvényező meghatalmazottja: *Dr. Reiner János*, *Werner* volt ellenjelöltjének, *Reiner* Zsigmondnak öcsöcsé, a megtámadott képviselőt *dr. Sámuel Lázár* védi.

Vavrik elnök a tárgyalás megnyitása után mindenekelőtt megkérdezte a meghatalmazottakat, nincs-e a bírák ellenében valami érdekeltégi kifogásuk?

— Nincsen.

Elnök: Felhívom a választásvédőt, nyilatkozzék arra nézve, van-e a kérvény alaki kérelmei ellen valami kifogása?

Sámuel Lázár dr. erre kijelenti, hogy neki a kérvény ellen több rendbeli alaki kifogása van. A törvény nevezetesen azt kívánja, hogy a petíciót 10 választónak kell aláírnia és ez aláírásokat a közjegyzőnek hitelesítenie. Ez latzólag megtörtént, de ha közelebbről megvizsgáljuk a kérvényt, azt tapasztaljuk, hogy a közjegyző a kérvényezőket nem ismerte, mint azt ő maga is bevallja. Igaz ugyan, hogy két azonossági tanu igazolja a kérvényező alírást, de a tanuk egyike *dr. Reiner János*, a volt ellenjelölt testvéröcsöcsé, aki nemcsak azonossági tanuként szerepelt, hanem az írni nem tudók névaláírója is. Pedig *Reiner* dr., mint anyagilag érdekelt egyén, tanuskodásra alkalmatlan. Minthogy tehát csak egy kifogástalan azonossági tanu szerepel a kérvényen, a petíció visszautasítandó.

De visszautasítandó a kérvény azért is, mert a közjegyző a hitelesítési záradékban nem említi, hogy a kérvény tartalma az aláírók előtt felolvasatott s nekik megmagyaráztatott; de ez annál kevésbé is történhetett meg, mert a kérvényező egy kukkot sem tudnak magyaráz. Ez utóbbi tényről közönségi bizonyítványokat csatol be.

Visszautasítandó végül a kérvény azon fontos okból is, mert nincs igazolva, hogy a kérvényező nem azonosak a kerület hasonló nevű választóival, lévén azon kerületben — mint hitelesen igazolni tudja — számos, teljesen hasonló nevű egyén.

A felhozottak alapján kéri, hallgassák ki tanuképen az eljárás kir. közjegyzőt arra nézve,

tudta-e, hogy a kérvényező azonosak a választási listában előforduló személyekkel. Ugy látszik, a kérvényező maguk is érezték a petíció hiányosságát s ezért egyidejűleg panasszal is fordultak a képviselőházhoz. Kéri a petíció visszautasítását és a kérvényezőknél a költségekben való marasztalását.

Míg a kérvényező meghatalmazottja a becsatolt iratokat megtekintette, az elnök az ülést felfüggesztette.

A tárgyalás újból való megnyitásakor *dr. Reiner János* a kifogások elvetését és a petíciónak érdemben való tárgyalását kérte. Mindenekelőtt fölemlíti, hogy a tiz kérvényezőnek azért kellett budapesti közjegyzőhöz jönnie, mert az odavaló községi bíró a felsőbbbbséghez való viszonyánál fogva a személyazonosság igazolását megtagadta. Ami a felhozott kifogásokat illeti, beismeri, hogy ő testvéröcsöcsé *Werner* volt ellenjelöltjének, de az nem eshetik latba, mert az ő bátyjának a kérvényező dolgozóhoz semmi köze, s nem bizonyos az sem, hogy a választás megsemmisítése esetén egyáltalán fel fogna-e ismét lépni. De hiszen a törvény szerint a rokonok nincsenek kizárva az azonosság bizonyításánál. Hogy a kérvény az aláírók előtt nem lett felolvasva, az lehetséges, de a törvény ezt csakis közokiratoknál követeli, a petíció pedig nem közokirat. Hogy a kérvényező tudnak-e a tárgyról, vagy nem, az nem tartozik ide, ez egészen a közjegyzőnek a dolga, s e kérdésben bizonyításnak helye nincs. Végül a közjegyző kihallgatását mellőzendőnek tartja, mert a bizonyításnak csakis akkor van helye, ha az állítják, hogy a kérvényező valamelyike nem választó.

A meghatalmazottak rövid válasza és visszaválasza után a bíróság tanácskozássra vonult vissza.

Rövid tanácskozás után elnök kihirdette a kuria határozatát, mely szerint az a petíció ellen tett alaki kifogásokat, mint alaptalanokat, elutasítja. Azután kijelentette, hogy az alaki rész elintéztetvén, áttérhetnek a petíciónak érdemben való tárgyalására és fölhívta a meghatalmazottakat, hogy az érvénytelenítés kérelmének okait adja elő.

Reiner János dr. ezután kifejtette, hogy a kérvényező azon az alapon kéri a választás érvénytelenítését, mert *Werner Gyula* a magyar-igeni kerületben október másodikán megválasztott képviselő semmiféle érvényes választói listában felvéve nincs s ekkép a törvény értelmében megválasztható sem volt. Kéri ennélfogva a választás érvénytelenítését és *Werner Gyulának* a költségekben való elmarasztalását.

Sámuel Lázár választásvédő azt vitatja, hogy *Wernernek*, mint tudorak, föltétlenül választói jogot ad a törvény. De eltekintve ettől, *Eger* városában ingatlan, *Diódon* pedig, a nagyenyedi választókerületben birtoka van, ezeken a helyeken adót fizet és ennélfogva mindkét kerület választóinak névjegyzékében felvan véve.

Reiner János bemutatja az egri kerület névjegyzékét, melyben *Werner Gyula* neve nem szerepel. Miután a nagyenyedi kerület választói névjegyzékét rögtönösen bemutatni nem képes, kéri a kuriát, hogy a tárgyalás felfüggesztése mellett, rövid uton szerezzék be a belügyminiszteriumtól a nagyenyedi választókerület névjegyzékét.

A kuria rövid tanácskozás után elrendelte a bizonyítási eljárást arra nézve, hogy *Werner* a nagyenyedi választókerület névjegyzékébe fel van-e véve, megkeresi a belügyminiszteriumot a kérdéses választókerület névjegyzékének beküldésére s a folytatólages tárgyalást folyó hó 21-ére tűzte ki.

MULATSÁGOK.

(=) Hangverseny a munkásokért. E hó 7-én tartja meg az Oratorium Egyesület tagjainak egyrészre a waggongyári ének- és zenekar közreműködésével azt a hangversenyt, melynek tiszta jövedelmét a szegénysorsú munkások gyermekeinek fölruházására fordítják. A hangverseny programján némi változás történt. Ugyanis Rámor Lajosné urnő Bohn Károlynak *Dein* című dalát énekli, Boros Dóra urhölgy zongorakisérete mellett, a Márta című opera keretjében pedig Leitner Berta kisasszony is közre fog működni. Mozartnak *Titus* című ket-tősét, szintén Boros Dóra zongorajátéka kíséri. A rendezőség sűrűn ülésezik a bál sikere érdekében, a hangverseny műkedvelői pedig szorgalmasan tartják próbáikat.

(=) Az arad-hegyvidéki turista-egyesület, e hó 11-iki házi estelyere, amely a rendesen nagyobb szabásúnak ígérkezik, nagyban készülődnek. Az estélyre meghívókat az egyesület nem bocsát ki, de a tagok által bevezetett vendégeket szívesen látja. A zenét Nagy Károly bandája szolgáltatja. A választmány által kiküldött szűkebb körű rendező bizottság a következő tagokból áll: *Tedeschy* Viktor elnök, *Buja* Sándor, *Isztray* Géza, *Keresztes* Arzén, *Kormos* Sándor, *Nagy* Sándor, *Reinhart* Kelmán és *Szilágyi* György.

(=) Kalikó-ból. A makói uri-kaszinó e hó 21-én saját helyiségében *kalikó* bálát rendez a kaszinó helyiségeiben. A hölgyek fehér szövetű rózsaszín-petytyes batiszt ruhában jelennek meg a táncmulatságon.

Gyilkosság a járásbiróság előtt.

(Az eladott gyermek miatt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 5.

Izgalmas jelenet játszódott le két nap előtt *Dárdán*, az ottani járásbirósági épület folyosóján. Velőtrázó, borzalmas sikoltozásra rohantak ki a tárgyalótermekből a bírák, a hivatalnokok és a tárgyaló felek.

Borzalmas kép tárult eléjük. A folyosón az egyik börtönőrrel és két hivatalnokkal egy 50 év körüli hatalmas cigány-ember viaskodott, ki nagy kést tartott a kezében. A folyosó másik oldalán összegörnyedve jajveszékelt egy cigány-asszony. A dühöngő embert csak nagynehezen birták megfékezni és ártalmatlanná tenni, hogy újból rá ne ronthasson arra a nyöszörgő asszonyra. Az esetről a következőket írja *dárdai* tudósítónk:

Sztankovics György baranyavári vályogvető és teknős cigányt a vele vadházasságban élő *Kovács* Babi elhagyván, három gyermekével együtt *Novi-Jankovácra* (Szlavóniába) szökött, ahol egy másik cigánynyal állt össze. *Sztankovics* György megtudván, hogy hol az asszony, utána ment.

Akkora veszekedést csinált ott, hogy asszonyostul, gyerekestül eltoloncolták onnan. Utközben kifogyott a pénze, *Sztankovics* György egyik öt éves leánykáját két koronáért eladta. Eszékre vasuton ment családjával, innen pedig gyalog *Dárdára*.

Amint az asszony a járásbiróság elé ért, hirtelen beugrott a folyosóra azon szándékkal, hogy *Sztankovicsot* feljelentse, amiért a gyereket eladta. *Sztankovics* azonnal utánaugrott és több ember szemeláttára kétszer hasba szúrta az asszonyt. Ha le nem fogják, meg is öli. Beismerte, hogy az asszonyt, mert nem akart vele maradni — bár szerette őt — meg akarta ölni, nehogy tőle újból megszökhessék.

Az asszony sebei súlyosak, de nem életveszélyesek. Az eszéki kórházban ápolják. — *Sztankovics* Györgyöt és a sérültet még aznap kihallgatták a bíróságnál.

A primadonna olvasója.

(*Wolafka* püspök és *Szozer* Ilona.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 5.

Szozer Ilonka, a Magyar Színház volt primadonája, aki különben megbékült már *Leszkay* színigazgatóval és visszatér első sikeres szívhelyére, jelenleg *Debrecenben* vendégszerepel. A primadonnáról és *Wolafka* püspökről most érdekes dolgot írnak nekünk.

Szozer Ilonkát szülei zárdában neveltették. A budai *Erzsébet*-apácák növendéke volt. Kilenc évvel ezelőtt történt, hogy az *Erzsébet*-apácák templomában a megboldogult *Erzsébet* királynő születésnapja alkalmából ünnepi istentiszteletet tartottak. Az istentiszteleten *Wolafka* Nándor püspök, debreceni prépost-plébános, aki akkor a kultuszminiszteriumban miniszteri osztály-tanácsos volt, tartotta az ünnepi prédikációt.

A kórusban az intézet növendékei énekeltek, köztük természetesen az akkor tizenkét éves *Szozer* Ilona, akinek csengő üde hangja kellemesen kivált a kórusból s feltűnt *Wolafka* Nándornak is. A predikáció után a méltóságos ur élénken érdeklődött a széphangu kisleány iránt a közelebről kívánta látni. A intézet főnöknője e méltóságos ur elé vezette a baba-arcu, szőke kis leánykát s *Wolafka* Nándor, miután megáldotta, e szavakkal bocsátotta el:

— Kis lánykám, magából valamikor még nagy énekesnő lesz!

A püspök jslata fényesen bevált: *Szozer* Ilona ünnepelt művésznő lett.

Most, mikor a primadonna *Debrecenben* jött, a Szvatics-intézet főnöknője abból az alkalmából, hogy a művésznő most náluk vendégszerepel, levelet írt *Szozer* Ilonának s eszébe juttatta, hogy *Wolafka* Nándor, aki kilenc év előtt a budai *Erzsébet*-apácák templomában megjósolta neki fényes karrierjét, most debreceni prépost-plébános.

Megmutatta a levelet budapesti kisérőjének is, aki a zárda főnöknőjének levelével nyomban fölkereste *Wolafka* Nándort s a művésznő nevében is örömet fejezte ki előtte, hogy a jslata mily fényesen bevált. Ő méltóságát is igen kellemesen meglepte a kedves visszaemlékezés s most már élénkebben érdeklődött a bájos művésznő iránt. Előszedte a régi anyakönyveket és csakhamar ráakadt azokban a *Szozer* Ilona születési adataira. Azután a következő szavakkal fordult a művésznő kisérőjéhez:

— Még egy meglepetésben részesítem a kisasszonyt. Remélem, hogy a színiskola levegője nem volt ártalmas befolyással a zárdában nyert erkölcsös nevelésére és szívesen fogadja ez ajándékot, a mit küldök neki.

S egy Rómából magával hozott értékes gyöngyökkel kirakott szent olvasót, a melyet ez alkalomra megáldott, nyújtott át a művésznő kisérőjének:

— Adja át a szent olvasót a kisasszonynak. — szolt a népszerű főpásztor — ama reményem kifejezése mellett, hogy a mily nagy mértékben tisztelem benne a fenomenális, a ragyogó művésznőt, oly mértékben tisztelem benne az életben mindenkoron a — nőt. És a mint első jóslatom teljesedett, úgy kívánom, hogy mostani áldásomat is meghallgassa az ég s legyen a művésznő — boldog nő is.

Leírhatatlan hatással voltak *Szozer* Ilonkára a főpásztor szavai. Könyvek csillogtak szemében, midőn a megszentelt füzért átvette, hosszasan csókolgatta a kedves ajándékot. Majd hirtelen magára öltötte köpenyegét és egészen

megfeledkezve arról, hogy estére a közönségnek játszania kell, megfeledkezve a próbáról elszaladt a templomba és az oltár előtt térdepelve ájtatosan imádkozott...

HIREK.

Vázsonyi Vilmos nem párbajozik.

— A demokrata képviselő afférje. —

Arad, december 5.

Az egyetlen demokrata képviselőnek, *Vázsonyi* Vilmos urnak, aki tegnap mondta el szűz-beszédét a Házban, debut-jéből kifolyólag afférje támadt *Szüllő* Gézával, a letenyei kerület orsz. képviselőjével.

Vázsonyi ugyanis beszédje folyamán *Szüllő* nek egy közbeszólására válaszolt s feleletében olyan célzást tett, melyet *Szüllő* magára sértőnek talált s ezért ma *Kubinyi* Géza és *Wiltsek* Frigyes gróf képviselőkkel provokáltatta *Vázsonyit*. A segédek nem találták meg *Vázsonyit* a lakásán s ezért névjegyeiket hagyták ott.

Az affér érdekesnek ígérkezik, mert *Vázsonyi* számos cikkében és nyilvános beszédjeiben a párbaj ellen foglalt állást.

Ejjel telefonálta budapesti tudósítónk, hogy *Vázsonyi* Vilmos az est folyamán megnevezte segédeit *Bessenyei* Ferenc volt orsz. képviselő és *Rózsa* Vilmos dr. ügyvéd személyében. — A segédek még ma este találkoztak s a tárgyalások folyamán *Szüllő* megbizottainak a *Vázsonyi* segédei nyilatkozatot adtak át, amelyben felük kijelenti, hogy tekintettel arra, mikép megbizójuk évek óta a meghatározottabban állást foglalt a párbaj ellen, továbbá miután az összes demokrata pártok perhosreszkálják a párbaj intézményét, a kihívást visszautasítja.

Vázsonyi különben is harc képtelen. Ifjkorában egy párbajban megsebesítették jobbkezének hüvelykujját s azóta sem ptytolyt, sem kardot nem képes kezelni.

Kétszáz ezer forintos bírói tévedés.

— Egy nagy csőd szenzációja. —

Arad, december 6.

A debreceni *Biedermann*-cég híres csődje alkalmából nagy meglepetést keltő pört indítottak néhány törvényszéki bíró és a m. kir. kincstár ellen. A pör egy bírói tévedésről alapul, a mely tévedés okozója volt a csődnek, illetőleg a hitelező cégek megkárosodásának.

Három hét előtt történt, hogy *Biedermann*-Edét, a csődbe jutott nagykereskedőt maga elé citálta a vizsgálóbíró s másodszori kihallgatás után letartóztatta. Védőügyvédje megfelelőbbre a vizsgálóbíró letartóztatást rendelő határozatát s a vádtanács meghozta határozatát, a melylyel *Biedermann* Ede szabadon bocsátását kimondotta. *Biedermann* Edét aztán szabadon bocsátották.

A csődből most egy nagy szenzáció pattant ki.

Kilenc évvel ezelőtt *Biedermann*nak az apja egy 160.000 forintos palota-számba menő házat hagyott két gyermekére. Az örökösök később kiegyeztek, hogy a házat csak az egyik gyermek gyermekei kapják, az örökhagyónak *Biedermann* Edétől származó unokái. *Biedermann* Ede pedig csak a hagyaték hasznélvezetében részesül.

Most, hogy a váratlan csőd bekövetkezett, kipattan ez a nagy tévedés.

A tulajdonképeni örökösök dr. *Kelemen* Samu ügyvédjükkel pört indítottak s a pörben most a tábla is nekik adott igazat. A ház tulajdonjoga az övék s nem a *Biedermann*-é.

Ez az ítélet érthető megrökönyödést keltett a Biedermaun jóhiszemű hitelezői között, mert hiszen ők teljes jogos hitben, hogy a ház a Biedermann Ede tulajdona, nyujtottak több mint kétszázezer forint hitelt.

Az ügy mai állapota az, hogy a hitelezők pört indítottak azok ellen a törvényszéki bírák ellen, akik a tévedést elkövető tanácsban voltak s ugyancsak pört indítottak a kincstár ellen is. Jogász körökben a talános a vélemény, hogy a pört meg is nyerik.

— **Erzsébet főhercegnő esküvője.** A legújabb hírek szerint Rudolf trónörökös leányának esküvőjét január hó 7-én tartják meg és pedig minden nagyobb ünnepség nélkül. Az esküvőt megelőző estén a legszűkebb körben estély lesz, amelyen Lónyay Elemér grófné és Gizella bajor hercegnő is résztvesznek.

— **A német császári pár Bülownál.** Berlinből írják, hogy Vilmos német császár nejével tegnap este Bülow kancellárnál voltak diné-n. A császárné most először jelent meg Bülownál s a magas vendégek iránti tekintetből az estély hangversenynyel volt egybekötve.

— **A pápa utódja.** Londoni előkelő katolikus körökben, mint a müncheni *Allg. Ztg.* nak táviratozzák, az a hír van elterjedve, hogy XIII. Leó pápa Vaughan angol biboros jelölte ki utódjául. A biborosok testülete állítólag ellenzi ezt a tervet, de a pápa ragaszkodik hozzá, mert azt reméli, hogyha Vaughan biboros lesz a pápa, ez igen sokat fog használni a katolikusok ügyének Angliában.

— **A rigyicai mandátum.** Plósz Sándor igazságügyminiszter ma délelőtt fogadta a rigyicai választókerület küldöttségét, mely Gollok Alajos pártelnök vezetése alatt a miniszternek a kerület képviselői mandátumát felajánlotta. A küldöttség vezetője üdvözlő beszédében kiemelte, hogy e lépésük a kerületbeli szabadelvű párt vezetőinek közös, egyhangu megegyezése. Végül a küldöttség lelkes éljenzése közben felajánlotta a miniszternek a rigyicai választókerület mandátumát. A miniszter ezután álláspontját röviden németül is kifejtette, mire Rockenstein Nándor esperesplébános meleg szavakkal fejezte ki abbeli örömét, hogy a miniszter elfogadta a fölajánlott jelöltséget. Azután Preininger János németül méltatta Plósz miniszter érdemeit. Végül Gollok pártelnök bemutatatta a küldöttség tagjait a miniszternek, a ki szívélyesen társalgott velük s déli 1 órakor lakásán ebéden látta őket.

— **Fegyverszünet a burokkal.** Londonból azt telegrafálják, hogy hivatalos értesítés szerint a béketárgyalásokat Krüger elnökkel legközelebb megkezdik. Elsősorban a katonai egyezményt veszik tárgyalás alá s valószínűleg időleges fegyverszünetet fognak kötni.

— **Főispánbeiktatások.** A legutóbb kinevezett új főispánok beiktatója, a csanádmegeyin kívül, melynek már sorrendjét is közöltük, Bács-Bodrog megyében e hó 12-én, Csongrádon pedig 18-án lesz.

— **Pör Kitchener ellen.** Miss Hobhouse nem régiben éles támadásokat intézett Kitchener ellen az angol lapokban s a burok pártjára kelt. Pár hét előtt Miss Hobhouse ismét Dél-Afrikába utazott újabb adatok szerzéseért. A mint azonban a hajóról leszállt, letartóztaták s egy Angliába vissza induló gőzösön haza szállították. Miss Hobhouse most személyes szabadság megsértése és kártérítés miatt beperelte Kitchener lordot. Erre vonatkozólag Londonból ma éjjel azt táviratozzák, hogy Miss Houbhouse ügyvédei bejelentették Brodrick hadügyminiszternek, hogy Kitchener, Milner és tisztjeik ellen lépéseket szándékoznak tenni

miss Hobhouse jogtalan deportációja, bebörtönzése és többszörös megsértése miatt.

— **Sima Ferenc temetésrendező.** A keesporti *Magyarok Csillaga* című magyarnyelvű lap hirdetési rovata két dolgot árul el. Először azt, hogy Sima Ferenc, volt országos képviselő Mc-Keesportban valami *Csepel* nevű kompánistával magyar közvetítési irodát és temetkezési vállalatot nyitott; másodsor pedig azt, hogy e két vállalat telefonszáma (4331) és a *Magyarok Csillaga* telefonszám egy és ugyanaz. Ebből következik, hogy Sima Ferenc a keesporti magyar lapban is csöndes társ, míg a felelős szerkesztő Kováts Kálmán monongahelavölgyi római katolikus plébános.

— **A galgóci új választás.** Gagern Miksa báró mandátumának érvénytelenítése a galgóci kerületben új választást tesz szükségessé. A néppárt ismét akcióba lép s korondi és csikszent-mihályi Vincze Dénest óbatja felkérni a jelöltség elfogadására.

— **A Nobel-díjak kiosztása.** A Nobel-díjak, melyek tudva evőleg egyenkint 150.000 koronáról szólnak, mint Kopenhágából jelentik, már legközelebb a következőképen kerülnek kiosztásra. A tudomány díjait Behring bakteriologus, továbbá Röntgen, az X sugarak föltalálója és Hoff berlini kémikus kapják. Mind a hárman németországi egyetemi tanárok. Az irodalmi díjat a spanyol Echegaray-nak ítélték oda. A békedíjat a svájci Dinant kapja meg, a ki legelőször penditette meg a vörös-kereszt egyesületek föllállításának eszméjét, Tolstoj gróf megjutalmaztatásától a bizottságnak el kell tekintenie, miután Tolstojnak a megjutalmazásra való ajánlata nem felelt meg a Nobel végrendeletében előírt formalitásoknak.

— **Napoleon-émlék Oroszországban.** Sztugyanka falu mellett, a Berezsina partján, azon a helyen, a hol I. Napoleon nagy armádiája átkelt a folyón, emléket állítottak. Az emléken két érem van I. Napoleon és I. Sándor cár arcképével, babérkossorúval övezve, a következő orosz és francia felirással:

„Itt kelt át Napoleon császár és a nagy armádia 1812. november 26., 27. és 28. án a Berezsina.”

Az emlék leleplezésén jelen volt a tartomány kormányzója, a katonai és polgári hatóságok főnökei és több katonai küldöttség.

— **A vivás áldozata.** Schindler Emil államvasuti hivatalnok, akit Gennary vivómester vivásgyakorlat közben súlyosan megsebesített, Récey tanár klinikáján fekszik. Ma reggel kissé jobban érezte magát, úgy, hogy Récey tanár még a mai nap folyamán megoperálja.

— **Kinevezés.** A temesvári m. kir. pénzügyigazgatóság Bajnok Lajos középiskolát végzet tanuló a lippai m. kir. adóhivatalhoz díjtalan gyakornokká nevezte ki.

— **Egy bank csődje.** Drezdáról táviratozzák, hogy a *Dresdener Nachrichten* jelentése szerint a drezdai takaré- és előlegbank, a melynek alapitőkéje egy millió márka, csődöt mondott. A betévek száma körülbelül 7000, a betétek összege pedig körülbelül 7 millió márka.

— **Pék-sztrájk.** Cadixban az összes péklegények kimondták a sztrájkot s megszüntették a munkát. A péklegények sztrájkja miatt katonákat és matrózokat rendeltek ki a szükséges sütemény készítésére.

— **Gáspár ismét tagad.** Gáspárnak, a betérés és a tagadás nagymesterének napról-napra újabb alkalmak nyílnak, hogy tagadásait megismételje. Ma ismét kellemetlen vendége volt neki: Pataky nagyváradi rendőrfogalmazó, a ki azért jött Aradra, hogy Gáspárt a Nagyváradon véghez vitt betérései felől kihallgassa. Gáspár azonban neki sem szolgált egyéb adattal, mint avval, hogy ő soha életében sehol semmiféle

betörést nem követett el, s általában, -6 olyan ártatlan, mint az égi angyal. Pataky tehát kénytelen volt minden eredmény nélkül vissz térni Nagyváradra.

— **A bujdosó fenevadak.** Nándorról, Nógrád megyéből értesítik lapunkat, hogy a hetekkel ezelőtt kiszabadult fenevadak egyike fölbukkant a Nándor és Dabercsény közt elterülő cserjésben. Burián Lajos gazdatiszt a nevezett helyen ugyanis szembeálkozott egy hatalmas tigrissel. Nem vesztette el bátorságát, hanem rátüzelte a vadállatra. A golyó, úgy látszik, célt tévesztett, mert a tigris nagy gyorsasággal Mohora felé szökött. A vidék valamennyi puskás embere üldözi most a fenevadat, amely aligha bírja áttörni a vadászok körét.

— **Közgyűlési vonat.** Az Arad Csanádi Egyesült Vasutaknak f. évi december hó 10-én Csanád vármegye rendkívüli közgyűlése alkalmából 1-ső számú személyvonata kivételesen Aradról fog indulni, míg a 4. számú személyvonat Aradig fog közlekedni s utasok bármely állomásra feivételnek. Az 1-ső számú vonat Aradról indul reggel 5 órakor, a 4. számú vonat Aradra érkezik este 10 óra 26 perckor.

— **Poétikus rendőrség.** Ha jogos is az a panasz, hogy a rendőrségi személyleírások tulságosan szárazak és bürokrata jellegűek, a pozeni rendőrség semmi esetre sem veheti magára ezt a panaszt. Az aradi főkapitányságot ugyanis arról értesítette a pozeni rendőrség, hogy ott nyomtalanul eltűnt egy előkelő porosz katonatiszt leánya. A a tirathoz a leány ismertető jelei is csatolva voltak. Ez ismertető jelek aztán alaposan elűntek a sablontól. Például a szemeiről azt mondja a személyleírás, hogy azok mely tekintetűek és sávargók. Ismertető jelnek ugyan ez nem valami szembeötölő, de legalább érthetően megmagyarázza, hogy miért tűnhetett el az a leány, akinek szemei sávargók. S ha valami ifjú és bohó detektív elé kerül az eltűnt leány, még végzetes is lehet reá a sávargó két szeme...

— **A leánykereskedők kezében.** Odesszában történt. Peskow Anisia és Karamuschka Vera, két szép fiatal leány, nemrégén megismerkedett egy Sacharin nevű uriemberrel, aki elbeszélte, hogy Nemsokára Londonba utazik s ott egy elegáns divatárú üzletet fog nyitni. Sacharin azt az ajánlatot tette a két leánynak, hogy nagy fizetést ad nekik, ha szerződnek hozzá elárusítónőknek. Minthogy Sacharin feleséges ember volt, a leányok bizalommal viseltettek iránta. Nemsokára éi is utaztak együtt Odesszából az angol főváros felé. A londoni vámhatáznál azonban feltűnt a társaság. A titkos rendőrök nyomon követték őket s ki is derült, hogy a Sacharin-pár notorius leánykereskedő. Azonnal értesítették a londoni orosz követséget s a két leányt szerencsésen kiszabadították a jómadarak kezéből. A szép Anisia és Vera a napokban érkeztek haza minden nagyobb baj nélkül, hozzátartozóik végtelen örömeire.

— **A 43 napos közgyűlés vége.** Ma véget ért Szegeden a novemberi közgyűlés is. Két napi megszakítással október 28-dika óta összesen 43 napig tartott. Olyan eset ez, amelynek hasonló nem fordul elő Szeged város újabbkori történetében. Nagy pihenője a bizottsági tagoknak s a toronyaljának ezután sem lesz, mert még e hónapban meg kell tartani a decemberi közgyűlést s addig is a jövő héttől kezdve majd mindennap bizottsági ülések lesznek.

— **Gyllkos cselédek.** Borzalmas eset történt e napokban Anjakon. Özvegy Csókai Sándornét, egy dugzagdon özvegy asszonyt — így írják nekünk — a saját cselédei kirabolták és meggyilkolták. Csókainénak két nős fia van, de mert az öreg asszony nem igen tudott a manyeivel megférni, fiai közt felosztotta a földbirtokát, ő csakis a pénzének jövedelméből élt. Magánosan lakott a saját házában, a házi teendők végzésére, hogy ember legyen a háznál, Paczala Andrászt és feleségét vette a házhoz. Az öreg asszony szerette Paczalaékot, akik már több, mint egy éve nála laktak s rájuk bízott mindent; eanélfogva Paczalaék mindig tudták, mennyi pénz van Csókainénél,

annál is inkább, mert az adókat is Paczala által figyelmeztette a fizetési kötelezettségre s valahányszor pénzt adott kölcsön, mindig Paczala szerepelt mint tanu. Szombaton meg látták Csókainét a templomban, de amint onnan hazatért, azóta nem látta senki. — Vasárnap a fiatal Csókai János jött el az anyját meglátogatni, de ennek Paczalaiék azt felelték, hogy az asszony elment a szomszéd községbe a másik fiának a látogatására. Másnap ismét megjelent Csókai János. Minthogy anyját ekkor sem találta otthon, átment Hugyaljra a bátyjához, hogy az állítólag ott időző anyjával beszéljen. Nagy volt azonban a meglepetése, a mikor bátyjától arról értesült, hogy az anyjuk már régóta nem is volt ott. A fiuk rosszat sejtve, mindketten átjöttek Anjakra s vallatni kezdték Paczalaiakat, akiknek a zavar feleleteiből rosszat sejtve, a csendőrséghez fordultak. A csendőrség vallatára fogta Paczalaiát és feleségét, de azok konokul tagadtak mindaddig, míg az öreg asszony véres kendője elő nem került. Ekkor azután bevallották, hogy az öreg asszonyt szombaton éjjel Paczala megöltte s holttestét még azon éjjel kivitték a falu alá s ott egy üres verembe ásták. A helyszínén megjelent vizsgálóbíró a holttestet kiásatta. A gyilkos házaspárt, a mely 800 forintot rabolt el Csókainétól, letartóztatták és bekísérték a törvényszékhez.

— Brutális tanár. A nagyvárad felsőkereskedelmi iskola egyik tanára ma az intézet egy tanulóját kékre verte. Az eset úgy történt, hogy Nyilassy Sándor tanár dolgozatot íratott az osztály tanulóival s ezek egyike a dolgozatban egy szót elvett. — A tanár meghagyta a tanulónak, hogy a hibás szót büntetésből százszor írja le. A diák felbőszült a tanár parancsára s a füzeté lapját dacosan kitépte. Nyilassy ezért ütlegelni kezdte a tanulót s botjával úgy megverte, hogy sérüléseiről az intézeti orvosnak látetelet kellett főlvennie. A kereskedelmi iskola növendékei holnapra nyilatkozatot adnak ki, melyben kijelentik, hogy szolidaritást vállalnak megvert társukkal.

— Bojkott egy hivatalnok ellen. Egy nagyvárad állami hivatalban történt. Egy fiatal s csak ideiglenesen kinevezett tisztviselő ideges ingerültségében, egy levélben megsértette hivatalfőnökét. A főnök fegyelmi feljelentést tett megsértője ellen, egyszersmint az esetet közölte a hivatal többi tisztviselőivel is. A tisztviselő egy ívet körözött megük közt. Az ív, melyet mind aláírtak, azt foglalta magában, hogy a kérdéses fiatal tisztviselő összeférhetlen természetű s hogy nem fognak vele tovább együtt dolgozni. Ez a bojkott eldőntötte a fiatal tisztviselő sorsát, ki különben is betegsége miatt már egy év óta többnyire szabadságon volt. A miniszter, kinek hatáskörébe az illető hivatal tartozik, némi pénzbeli végkielégítéssel a tisztviselőt állásától felmentette.

— Tűz a templomban. Az első adventi mise alkalmával majdnem végzetes szerencsétlenség történt — mint tudósítók jelentik — a szántói római katolikus templomban. A hajnali mise alatt a falra erősített gyertyatartóból az egyik égő gyertya kiesett s meggyújtotta Petris Julis kendőjét. A többi leány le akarta tépni róla az égő kendőt, de a letépett ruhafoszlyanoktól még más két leánynak: Kapás Mari és Csorba Viktória ruhája is meggyuladt. A leányok ijedten menekültek ki a templomból s utánuk a többi ajtatoskodók is. A templom előtt aztán néhány legény a ruháját dobta rá az égő leányokra s ezzel elnyomták a tüzet. A három leány mindennek dacára súlyos égési sebeket szenvedett.

— Borotva kaland a szinfalak mögött. Megírtuk annak idején, hogy a párisi Nouveautés színház egyik bájos tagja: Mello Leonilla kisasszony egy előadás alatt a szinfalak mögött borotvával több sebet ejtett a Folies-Dramatiques egyik tagján: Coquet-n, a kivel szerelmi viszonyt folytatott és a kit gyanuba vett, hogy megcsalja. Ez ügy epilógusa tegnap játszódott le a törvényszék előtt. Mello kisasszony tüne-

ményes eleganciával felöltözve jelent meg a tárgyaláson, míg Coquet felkötött karral ült a helyén és arcán nagy sebforradás látszott. A bíróság meglehetősen enyhén ítélte. Mello kisasszonyt négy hónapi börtönrre ítélte, de a Bé-ranger-féle kedvezmény alkalmazásával, úgy, hogy miután ez az első büntetése, nem kell leülnie, Coquet pedig egy frank kártalanítást kap. A felek egyébként a tárgyalás után karöltve távoztak a teremből.

— Meglőtt kereskedő-segéd. Kerbál Ferenc egyik pécsi fűszerkereskedő cég inasa vasárnap egy revolvert talált a szigeti országúton, a melylyel később az üzletben játszadoni kezdett, nem sejtve azt, hogy a fegyver töltve van. A fiu addig csettentette a revolvert, míg egyszerre csak elsült. A következő pillanatban az inas mellett álló Heilman József segéd vérbe borult arccal sikoltott fel. A golyó őt érte. Heilman állkapcsát szakította szét a golyó. A megremült inas ezután maga szaladt a rendőrségre, hol átadta a talált revolvert és jelentést tett a történetekről. Heilmant beszállították a kórházba. A golyót azonnal eltávolították. Sérülése mindazonáltal súlyos.

— Egy férfi, aki nőnek adja ki magát. Pilsenben az álmason tegnap letartóztattak egy gyanus viselkedésű nőt. A rendőrségnél a nőt a főorvos megvizsgálta s ekkor kitűnt, hogy az illető férfi. Vallatni kezdték, s előadta, hogy Korfiol Mária néven szolgál már évek óta. Születésekor nőnek írták be az anyakönyvbe s úgy is nevelték, midőn már felnőtt, tapasztalta, hogy mint nőcseléd jobban fizetik, s könnyebb munkát végez, ezért nem árulta el senkinek férfi voltát. A férfiú 19 évig volt ily módon nő.

— Vonat-összeütközés. Kassáról táviratozzák, hogy az ottani pályaudvaron ma délután az Eperjes felől járó személyvonat összeütközött egy tehervonattal. A mozdonyvezető és a fűtő súlyosan megsérültek, az utazóközönség közül azonban senkinek nem történt baja.

— Öngyilkos malomigazgató. A kecskeméti József-gőzmalom igazgatója, Pollák Pál, mint tudósítók jelentik, szurdán délelőtt mellbelőtte magát és azonnal meghalt. Pollák nagytekintélyű, köztiszteletben álló polgára volt Kecskemétnak, aki a város társadalmi életében igen nagy szerepet játszott. Az öngyilkosság okát még csak nem is sejtik, mert Pollák kedvező anyagi viszonyok között élt és életmódja a legkifogástalanabb volt. Jövedelmének meg nem felelő passziói egyáltalán nem voltak. Pollák igazgató öngyilkossága felett a részvét általános. Temetése pénteken lesz.

— A mester felelőssége. Érdekes elvi ügyben hozott ítéletet a kereskedelmi miniszter. Egy iparvállalat olyan szerződést kötött egyik inasának szüleivel, hogy a szülők kötelesek gondoskodni arról, hogy a fiu rendszeren járjon iskolába. Az előjáróság a művezetőt ítélte el, mert az inas nem járt iskolába. Az előjáró azal okolta meg, hogy az ipartörvény 62. szakasza szerint az iparos felelős, a mester pedig a szerződésben a törvénnyel ellenkező megállapodást nem köthet. Az előjáró ítéletét a tanács és most a kereskedelmi miniszter is megerősítette. A miniszter az előjáróság megokolását még azzal egészítette ki, hogy az iskolalátogatást ellenőrző könyvecskét is a mester kezeli, tehát csak ő gyakorolhatja a felügyeletet is.

— Irja az uramét! Javakorabeli menyecske állít be panasszal a kihágási bíró elé. Az urat érte ugyan a sérelem, de hát már ő mondja el, mert az ember el van foglalva.

— Egy a kuckó a kemencével, — mondja, — annyi vagyok én is, mint az emberem.

Angel kapitány felvéteti az általános kérdéseket, miután helybenhagyja a véleményét.

— Hol született?

— Itt Aradon.

— Hány éves?

A menyecske nagyot néz, azután csöndesebben mondja:

— Hát csak vegyék kérem mégis úgy, mintha az uram panaszokna maga. Irja be az ő éveit!

— Az odesszai patkányfogók. A Fekete tenger néhány kikötővárosában, de legkivált Odesszában komoly pestis megbetegedések fordultak elő, a melyek nagyszabású közegészségügyi rendszabályok kiindulási pontjai voltak. E rendszabályok közt legfontosabb az a hadjárat, amelyet a patkányok ellen indítottak meg, mint a pestis legveszedelmesebb terjesztői ellen. — Odesszában középszámítás szerint hat millió patkány van. A hadjárat abból áll, hogy mindenki, aki egy patkányfarkat visz be a központba, két kopeket (5 fillért) kap. A kikötő-utcában vette kezdetét a hadjárat. Hogy azonban a patkányok a csatornákból ne menekülhessenek a hajókra, ezeket külön készülékekkel látták el. Eddig már több mint 200.000 patkányfarkat vittek a központba.

— Olvasóinkat tisztelettel figyelmeztetjük, hogy a közelgő karácsonyi ünnepek alkalmából, igen tartalmas és figyelemreméltó cipő-árjegyzék jelent meg Porter Vilmos Nagy Aruhaza részéről. Azon tisztelt olvasóink, akik ezen szép árjegyzék iránt érdeklődnek, sziveskedjenek személyesen, vagy írásban Porter Vilmos Nagy Aruházához fordulni Aradon, amely azt legnagyobb készséggel helyben és vidékre megküldi.

— Új fényképírákat. A Fótéren most rendezte be Honisch L. István udvari fényképész fényképírákatát. Az izlésesen berendezett írákatnak, melyben Honisch fényképész sikerült fényképfelvételei láthatók, állandóan nagy nézőközönsége van.

— Jön a karácsony, mikorra mindenki iparkodik egy vagy más tárggyal övoinek meglepetést szerezni. Jutányos beszerzést mindenki nyerhet Adler Lajos áruházában, hol külön osztálya van a karácsonyi ajándékoknak, s rendkívüli nagy választék és féliarak mellett vásárolhatók maradékok. Van szerencsem helybeli és vidéki igen tisztelt vevőim figyelmét felhívni a külön karácsonyi osztályom megtekintésére.

— Köszönetnyilvánítás. Az izr. jótékony-egylet részéről kibocsajtott felhívás következtében adományozni sziveskedtek: Herkovits Ignác Zám 5 öl, Révész Adolf 1 öl, Mayrovitz Mór Radna 1/2 öl tűzifát, Goldschmidt Mihály cég, Neuman Dániel 20—20 kor., Deutsch Testvérek, Schwarz Simon, Glück Dezső, Adler Andor, Berger József, Mittler Izidor dr., Kohn S. N. 10—10 kor., Strop Hoc Bécs, Budai Goldberger Gyula, Wallfisch Armin, R. senblüh H. és 'arsa, Domán Sándor, Kell Manó, Austerweil Zsigmond, Guttman Samu 5—5 kor., Westmann Zsigmond, Leichter Lipót 4—4 kor., Weisz és Rosenber, Ring Zsigmond és fia 3—3 kor., Färber Lajos, Schwarz Testvérek, Zeiner Ignác, Heller Armin, Bárány Dávid 2—2 kor., Heller Beláné, Weigl Vilmos 1—1 kor., összesen 6 1/2 öl fa és 176 kor., az utolsó kimutatás szerint 10 öl és 508 kor. összesen 16 1/2 öl fa és 679 kor. E nemesszív adományokért halás köszönetét fejezi ki Deutsch Mór alelnök.

— Nilus-cigarett. A magyar királyi dohányjövédék igazgatósága ma hozta forgalomba a legújabb egyiptomi szivarkákat, amelyek a keresetségben a „Nilus“ nevet nyerték. Izletes, szép formájú szivarkák a Kairoban készült cigarettékhez nemcsak formában, hanem izletes voltukban is hasonlatosak. Az új szivarkák igen csinos karton etűiben 20 darabonként egy korona és 20 fillérért kaphatók.

— Borivóknak. A bor savanyuvizel való keveréséhez a Krondorfi savanyuviz legjobban ajánlható. A Krondorfi savanyuviz semlegesíti a borsavat és ezáltal a bor ízét kellemessé teszi, anélkül, hogy a bor színe változnék. A Krondorfi savanyuvizet nyálkaoldó hatásánál fogva a légzőszervek, a gyomor és a húgyhólyag összes hurutos bantalmainál gyógyítal gyanánt az orvos urak legjobban ajánlják.

— T. üzletfeleink szives tudomasara hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Elfogott kivándorlók.

(Utlevél nélkül Amerika felé.)

— Az Aradi Közlöny tudósításából. —

Arad, december 5

A felvidéki kivándorlás a tél beálltával mindinkább nagyobb mérvet ölt. Nemcsak a mi, hanem a szomszédos Sáros-, Szepes- és Zemplén vármegyék községeinek munkabíró népe hagyja el szülőföldjét s megy a tengeren túlra, ahol a csábos ígéretnél nem sokkal több várja. A kivándorlást — mint már sokszor megirtuk — a különféle hajóvállalatok lelketlen ügynökei segítik elő, kik a falusi hiszékeny népet hazájuk elhagyására bírják.

Csak a múlt héten tiltotta ki a kereskedelmi miniszter *Missler F.* brémai hajóscég körleveleit, melyek ezrével érkeztek az országba. E levelekkel egyidejűleg a hajós társaság ügynöke is meg szokott jelenni a községekben s addig beszél a könnyen hívő lakosságunknak, míg ráadja magát a kivándorlásra.

Persze utlevelet nem igen visznek magukkal, s biznak a határszéli hatóságok kijátszásában. Hanem ez nem mindig sikerül. Ilyenkor aztán elfogják a kivándorlókat s haza toloncolják. A hajójegy árát pedig nagy levonások után küldik vissza a hajózási vállalatok.

Tegnapelőtt Oderbergen *elfogtak egy tizennyolc tagból álló kivándorló csapatot*, mert utlevelük nem volt. A tudatlan embereket egy ügynök vezette, ki, amikor a veszélyt látta, megugrott.

Néhány évvel ezelőtt *Hronek György* kassabélai lakos kivándorolt Amerikába egész családjával. Ott egy szivargyárban nyert alkalmazást s rövid idő alatt egy kis vagyonra tett szert. Felesége azonban megbetegedett s mindenképen haza akart jönni Magyarországra.

Hronek fel is szedelődött s visszajött a nyáron Kassa-Bélára, ahol az asszony nem sokára meghalt.

Hronek most újból vissza akart térni Amerikába. Sokat mesélt a falu népének arról a tengertuli országról, ahol csak úgy hever az arany az utcán.

A múlt héten egy kivándorlási ügynök is érkezett a faluba és az is fűt és fát ígért a népeknek.

Hronek tegnapelőtt már azt vette észre, hogy tizennyolc utitársa van.

Fel is ültek Kassán a vonatra s Oderberg felől Brémán át ohajtottak eljutni az ígért földjére. A magyar határig nem is volt bántódásuk a kivándorlóknak, de Oderbergen már kérték az irásokat. Az embereknek bizony a keresztlevelen és hajójegyen kívül más irásuk nem volt, amiért is az oderbergi *vasúti rendőrség elfogta őket* s tudakozódott a kassai rendőrségnél, mely telefonon érdeklődött a kivándorlók ügyében a kassa-bélai községi előjáróságnál.

A kivándorlók az ügynököket keresték a pályaudvaron, de bizony nem találták sehol, mert ki tudja melyik vonattal utazott Berlin felé, amikor a bajt megneszelte.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Kinevezések a bíróságnál. Ó Felsője a király *Sárkány József* dr. budapesti büntető törvényszéki bírót a szolnoki törvényszék elnökeké *Vén András* erzsébetvárosi törvényszéki elnököt pedig a szegedi ítélőtáblához tanácselnökké nevezte ki.

§ A *Pikler*-ügy utójátéka. Áprilisban történt, hogy az egyetemi ifjuságnak egy része *Pikler Gyula* dr. egyetemi tanár előadásai ellen tüntetett. A tüntetésből kifolyólag az ifjuság kebelében több affér keletkezett és az egye-

tem tanácsa is foglalkozott az ügygyel. Az ifjusági afférek utolsójával *Tóth Aladár* honvédszárónkéntes és *Krahl Vilmos* joghallgató között lefolyt pisztolypárbaj ügyével ma foglalkozott a budapesti büntetőjárásbíróóság. A tárgyaláson, a melyet *Székkács Aladár* dr. bíró vezette, csupán *Tóth Aladár* honvédszárónkéntes jelent meg. *Krahl Vilmos* nem jött el, mert ez idő szerint *Bécsben* tartózkodik. A bíró enyhítő körülménynek vette, hogy bár *Tóth Aladár* előlépett, nem élt a lövés jogával és így csupán *egy napi államfogházra* ítélte, a miben *Tóth* megnyugodott. *Krahl* ellen, mert nem Magyarország területén tartózkodik, az eljárást megszüntették.

NAPIREND.

December 6. Péntek. Róm. kath. naptár: Miklós. — Protestáns naptár: Miklós. — Izraeli naptár: Chanukka kezdete. — Görög-keleti naptár (november 23.): Amfilok. — A nap két 7 óra 18 perckor, nyugszik 3 óra 51 perckor. — A hold két 2 óra 36 perckor, nyugszik 1 óra 20 perckor.

Időjárás. Légnymás reggel 7 órakor 769.7 milliméter, délután 2 órakor 770.5 milliméter. — Hőmérsék reggel 7 órakor $0^{\circ} + 0.4$, délután 2 órakor $0^{\circ} + 2.1$. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor EN. 5, délután 2 órakor EN. 4. — Felhőzet reggel 7 órakor félborult, délután 2 órakor derült. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 mm. Időjelölés. A központi meteorológiai intézetnek Arad-ra küldött táviratát szerint a mai napra a következő időjárás várható: Száraz, hideg.

Szabadságszolgálat emléktárgyak országos múzeuma (színház-épület 1-ső emelet.) Nyitva van mindennap délelőtt 6 órától délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsény-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig, kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig, vasár- és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekiye-muzeum helyisége melletti ülés terem.

December 7. A waggonyári tisztviselők hangversenyei összehozott táncestélye (Központi szálló.) — Hangversenyyel egybekötött táncvigalom (Központi szálló.)

December 8. Az aradi első temetkezés-egylet rendkívüli közgyűlése délelőtt 10 órakor (Városház.)

December 10. A Kölcsény egyesület főolvasó-estélye délután 5 órakor (Felső kereskedelmi iskola.)

December 11. Városi közgyűlés délután 4 órakor. — Az arad-hegyvidéki turista-egyesület táncal egybekötött társasvacsorája (Millennium külön terme.)

December 15. Az Oratorium-egylet és a Filharmonikusok hangversenye (Fehér kereszt.) — Az aradmegyei községi és körjegyzői egyletének választmányi ülése délelőtt 9 órakor, évi közgyűlése délelőtt 11 órakor (Megyeháza.)

December 21. A makói uri-kaszinó kalikó-bálja.

Január 4. Lutheránus-bál (Fehér kereszt.)

Január 5. Az aradi könnyvnyomdászok egyletének álarcos-bálja (Fehér kereszt.)

KOZGAZDASAG ES KOZLEKEDÉS

A vetések állása.

(A m. kir. földmivelésügyi miniszterhez a gazdasági tudósítóktól november 30-iki kelettel beérkezett jelentések alapján.)

A lefolyt hó alatt gyakran volt csapadék. Az időjárás eléggé kedvezett a növényzet fejlődésének. A hónap vége felé azonban hidegebbre fordult az idő és az ország tulnyomó részében havazott. A vetések általában megerősödve kerültek a hótakaró alá, de a takarót a délnyugati szeles és viharos esős időjárás csakhamar megbontotta s most ismét hótakaró nélkül állanak a szépen zöldelő őszi vetések. A bujább őszi vetéseket néhol legeltetni kellett. A Királyhágón tuli részeken is, ahol a szárazság miatt az ős folyamán sok panaszt lehetett hallani, az őszi vetéseknek javulása mutatkozik; bár helyenkint még mindig láthatni ritkán kelt, sőt itt-ott egészen gyenge vetéseket is. A egér úgy a királyhágóntuli részeken, mint az ország délvidéki, sőt itt-ott az ország Duna jobb partjának némely részében is kárt okozott. Más férgek és rovarok szintén pusztítanak, különösen a keleti vármegyékben, de az okozott kár általában véve nem jelentékeny. A repcevetések is eléggé megerősödtek a hó csapadék és kedvező időjárás folytán; helyenkint bujnak és jól bokrosodtak. A külső gazdasági munkálatok nagyobárára befejeztettek. Takarmányneműekben és szalmában több helyütt hiány mutatkozik; emiatt néhol nagyon drága a szalmas takarmány. A jóság egész november hó közepéig még gyakran künn járhatott a szépen zöldelő legelőkn, most azonban már istállóba szorult, csak a juhok járnak még ki az ország több vidékén.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, december 5.

Déltőzsde. Buzakinálát kielégítő, vételkedv jó. Kedvező irányzat mellett 35,000 métermázsa került forgalomba, 5 fillérrel drágább áron. Egyéb gabonanemek kedvezők. Időjárás hideg.

Zarul 12 órakor:

Buza 1902. áprilsra	8.73—8.74
Rozs 1902. áprilsra	7.36—7.37
Zab 1902. áprilsra	7.62—7.63
Tengeri 1902. májusra	5.58—5.59
Repce 1902. augusztusra	11.75—11.85

Zarul 5 órakor:

Buza 1902. áprilsra	8.72—8.73
Rozs 1902. áprilsra	7.37—7.38
Zab 1902. áprilsra	7.59—7.60
Tengeri 1902. májusra	5.58—5.59
Repce 1902. augusztusra	11.85—11.90

Zarul 5 órakor:

korona	
Osztrák hitelrészvény	651.25
Magyar hitelrészvény	665.—
Lezámlolóbank részvény	419.—
Rima-Murányi vasúti részvény	472.—
Osztrák-magyar Államvasúti részvény	648.50
Közúti vasút	593.—
Városl villamos vasút részvény	295.50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— December 5. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban — fillérig. Öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 93 — 94 fillérig. Fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 91 — 92 fillérig. Fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 91 — 92 fillérig.

Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogrammon fe.üll sulyban — fillérig. Közép páronként 240—280 kilogrammon felül sulyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig.

Romániai: Nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban — fillérig. Közép páronként 250—320 kilogrammon felül sulyban — fillérig. Könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig.

Romániai eredeti (Stachl) Nehéz páronként 240 kilogrammon felül sulyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig.

Szerolai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban 88 — 90 érig. Közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 86 — 88 fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 84 — 86 fillérig.

Megjegyzés. A fent jegyzett áruk suly szerint és pedig a szokásszerű levonások mellett, egy kilogramm sulyra fillérekben értendők. Szokásszerűleg a hizott sertések teljes (brutto) sulyából az étlere páronként 45 kilogramm vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 4/10 vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes (elő) sulya vétetik irányadónak.

Sertéslétszám. December hó 2. napján volt készlet 33,640 darab, december hó 3. napján felhajtott 1327 darab, december hó 3. napján elszállított 747 darab, december hó 4. napján maradt készletben 34,226 darab. Üzlet: Változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, december 5.

Magyar aranyáradék 40/0	118.50
Magyar koronááradék 40/0	94.10
Magyar arany 41/10/0	121.25
Magyar ezüst 41/10/0	100.25
Magyar keleti vasút	118.75
Magyar földtehermentesítési kötvény	93.50
Magyar italmegváltási kötvény	99.65
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	175.—
Fizesszabályozási és szegedi kölcsön	146.60
Osztrák papírjáradék	98.50
Osztrák járadék ezüst	98.50
Osztrák járadék arany	118.90
Koronájáradék	95.75
1860-iki államsorsjegyek	140.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1600.—
Magyar hitelbank részvény	665.—
Osztrák hitelbank részvény	651.—
Osztrák-magyar államvasút	649.—
10 frankos arany (Napoleonkor)	19.04
Német birodalmi márka	117.15
London	239.36
Paris	95.20

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

P. M. Világos. Beküldött cikkét nem közölhetjük, mert egyrészt nem általános érdekű, másrészt pedig nem szolgálhatjuk ilyen módon egyes emberek érdekeit. Ha pedig minden járásból kapnánk egy-egy ilyen közleményt, akkor nem újságot eselnánk, hanem — korteskednénk.

S z e s z ü z l e t.

— December 5. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter o/o, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Szárított moslék: 12-80—13— korona mmázsánként

REGÉNY-CSARNOK.

A karvalyok vére.

— Regény két kötetben. —

Irtá: Theuriet André.

[64]

(Folytatás.)

A tárgyalást egy pár kevésbé érdekes apróbb vétség felsorolásával kezdték. A bírák álmos közönyéből s hosszadalmasságából, melylyel ez aprócsképrő ügyeket végezték, azt lehetett következtetni, hogy siettek a főügyre térni. Mikor tehát a törvényszolga elkiáltotta magát: „Az ügyész contra Berloquin és Mangars!” a hallgatóság között ahhoz hasonló tompa moraj keletkezett, mint mikor a szél végig suhant a gabonaföldeken.

— Simon Mangars, keljen fel, jöjjön ki padjából, mondá Sourdeval elnök szárazon, a mi nem volt szokása.

A bankár magasra emelt fővel, keztyűjét kigombolva, ment előre, hogy világosan s határozottan feleljen a hozzá intézett előzetes kérdésekre. Az elnök azon eljárás részletei felől kérdezte, melyet a közzéadó, az ügyész úszorának minősített. Mangars nagy hideg vérrel felelte, hogy a törvényszék tévedésben van azon üzletek jellegét illetően, melylyel bankházát vádolják. Azt állítja, hogy klienseitől sohasem vett 6%-nál nagyobb kamatot, a mi törvényes kamat az üzleti világban. Az elnök félbeszakítja, s felsorolá a vád alapját képező okokat; törvénytelen szerződésekből folyó vásárlások, készpénz kölcsönök, melyeknek összegéből azonban a kölcsönző nagyon keveset kapott; a többi nehezen tulajdonos árúban adta ki neki Mangars, miket azután Berloquin nevetségesen potom áron visszavásárolt; uzsora, váltó és visszváltó címe alatt; röviden a pénzkölcsönzők által kiesztelt ravasz fogásoknak egész tárháza, hogy a magas kamatra való üzsooráskodást eltikkolják.

Mangars csodálatos világossággal, s megvető szilárdsággal kezdte megcáfolni az elnök által fölhozottakat. Győzelmes arckifejezéssel fejtette ki, hogy egy szűkkörű törvényszerűség követelményeit nem lehet a kereskedői világban előforduló szerződésekre alkalmazni; a vád érveire nagyon szellemes gyakorlati érvekkel felelt: ez ezen párbajban, mely a törvényszék s az üzletember közt lefolyt, nem mindig az elnök részén volt az előny. A kihallgatás végeztével Soudeval elnök bizonyos hévvel említette föl a Desroches doktornak adott 30.000 franknyi kölcsönt, melyet Berloquin közvetített, s azt vetette a bankárnak a szemére, hogy minden fogása, eljárása, oda irányult, miszerint a Lafencardiére-i jószágot potom áron megkaphassa.

— Hol vannak a bizonyítékok? kérdezte Mangars merészen.

Az elnök kénytelen volt bevallani, hogy a törvényszéknek e tekintetben csak sejtélméi vannak.

— Az érdekelt félt illetően nem rendelkezünk tanukkal, mondá az elnök szigorúan a vádlotthoz, s nagyon jól tudja, hogy miért nem tehet Desroches doktor tanubizonyosságot.

— Talán bizony még halála miatt is engem vádolnak? felelt a bankár kihívólag.

A feleletre olyan igenlő feleletet jelentő moraj keletkezett a hallgatóság közt, hogy a törvényszolga kénytelen volt csendtel kérni, az elnök pedig a terem kiürítésével fenyegetőzött. Simon Mangars leült, s kezdetét vette Berloquin kihallgatása.

A milyen kihívó sértő volt ura, oly aláztos volt Berloquin. Hivatkozott nyomorára s tudatlanságára és siró, hízogó hangon esedezett a törvényszék könyörületességéért.

— O csak egy szegény ördög volt, s a szükség hajtotta Simon Mangars szolgálatába. Hiszen a bíró urak is könnyen felfoghatják, hogy ő majdnem semmi sem volt e fertályos eljárásokban. En istenem, ugyan honnan vehe-

tett volna oly nagy összegeket ő, ki sokszor nem is ehetette magát tele kedvére? Sohasem kölcsönözött egy fabatkát sem, s ő csak közvetítő volt, aláírva nevét a nélkül, hogy olvashatta volna az összeget, ez az egész. Ha tudta volna, hogy ilyen gyalázatos tettekhez használják fel, inkább levágta volna a kezét, hogy sem csak egy darab papírt is aláírjon; de minden elvult már előre készítve a bankban, neki csak ament kellett rámondani.

— Hallja, mondá az elnök Simon Mangars felé fordulva, mit felel erre?

— Semmit, felelt hidegen a bankár, az egész ostobaság, ez az ember hazudik, hogy a maga bőrét mentse... Ez már szerepében van... A törvényszék megítélheti, hogy egy volt törvényszéki hivatalnok, aláír-e valami okmányt a nélkül, hogy tudná tartalmát.

Elvégezték a tanuk kihallgatását, azután pedig Simon Mangars áldozatait léptették elő. A legnagyobb rész Jacquet apó-féle szegény pörökből állt. A vágy, hogy egy darab mezőre vagy rétre tegyenek szert, a bankár karmai közé hajtotta őket. Majdnem mindegyiknek egyforma volt története; Berloquin által aláírt, Mangars által leszámított okmányok, melyek minden megújítás alkalmával nagy jogokat engedtek Mangarsnak; — azután mindenféle fagatások, ráijesztések, bírói végzések, butor lefoglalások, s végre eladatása s titokban megvétele azon földrészeknek, melyeket a bankár az első ízben háromszor-négyszer drágábban adott el.

E szerencsétlenek, kik egészen megrémültek a törvényszékre való idézéstől, az ügyész, az elnök rövid kérdéseitől, csak kalapjukat forgatták ujjuk közt. Bizonyos gyanakodó félelemmel tekintettek a törvény embeire, s bár a bankárt a vádlottak padján látták, jobban látszottak tőle rettegni. Félénken, a nagy feneket kerítve, homályosan feleltek hozzájuk intézett kérdésekre, hogy minél kevesebb bajba keveredjenek.

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1901. évi október hó 1-től.)

ARADROL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 3.56	Személyvonat d. u. 3.55
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szmv. Szolnokról este 8.50
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborszlóról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborszló délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.23	Személyvonat este 8.57
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.53
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 7.12	Személyvonat reggel 8.38
Személyvonat d. u. 4.09	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Borossebesről szv. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borossebesig szv. du. 5.20	Személyvonat este 6.56

Városi színház.

Bérlet 67. sz.

Páratlan.

Pénteken, 1901. évi december hó 6 án:

A nevezetes kastély.

Vigjáték 3 felvonásban. Irtá: Bisson és Bar de Turique.
Fordította: Heltai Jenő.

SZEMÉLYEK:

Claude Barrois László Gy.	Marguerite .. Menszáros M.
Baudoin .. Palágyi L.	Genevive .. Komlósy I.
Colombin .. Mezei Péter.	Chloé .. Bácsné.
Cabriac .. Fenyéri Mór.	Justin .. Réti István.
Ludovic .. Giréthy K.	Philibert .. Nemes S.
Dufresnois .. Bács Károly.	Augustine .. Garaí Iona.

Kezdete 7 órakor.

IDEGENEK ARADON.

December 5.

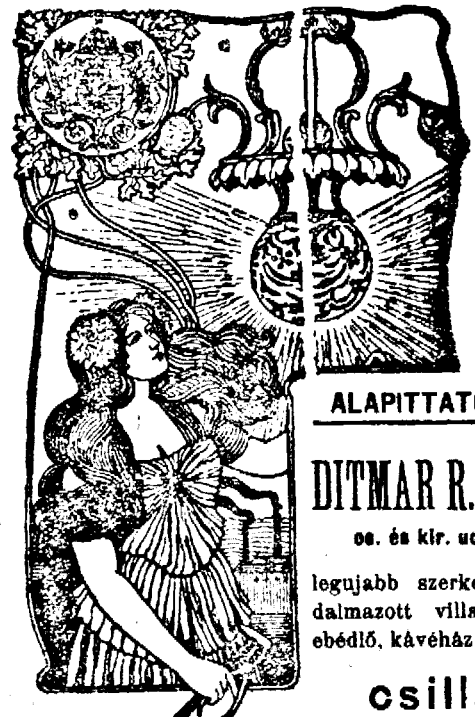
Központi szálloda. Vári Dezső magánhivatalnok Budapest. — Schusztler Emil ezredorvos Nagyszében. — Vas Jenő magánhivatalnok Budapest. — Milie János gyárigazgató Ferencvölgy. — Ulman Salamon utazó Nagyvárad. — Bossányi József utazó Budapest. — Glang József utazó Budapest. — Kohn Zsigmond utazó Budapest. — Biach Ignác utazó Bécs. — Har Adolf utazó Lemberg — Jung Tivadar bányagazgató neje Boica.

Vass szálloda. Guttman Lipót utazó Budapest. — Eisenhoffer Emil utazó Bécs. — Knauer József jegyző Petris. — Elek Miklós utazó Budapest. — Schubert Henrik utazó Bécs. — Motorka Romulus lelkes Pankota. — Deutsch Imre vállalkozó Gyula. — Deutsch Henrik utazó Budapest. — Fenyves Pál utazó Budapest. — Lehlag Jakab utazó Bécs. — Kohn Lajos utazó Budapest. — Köbl József kereskedő Budapest. — Varga Béla mérnök Budapest. — Mezei Ferenc utazó Budapest. — Boros János utazó Budapest.

NYILTÉR.*

BORHOZ LEGJOBB!!
KITÜNŐ ASZTALIVIZ
1895
NYÁLKAOLDÓ GYÓGYITAL.

ALAPITTATOTT 1850.

DITMAR R. Budapest

os. és kir. udv. szállító

legújabb szerkezetű, szabadalmazott villamos szalon, ebédlő, kávéház és vendéglő

csillárai

Gebhart J. és Fia

cégnél

Aradon, Andrásy-tér 16.

kaphatók.

Ugyanott nagyválaszték található: ebédlő, tea, kávé és mocca-készletekből. — Minden egyéb az üveg-, porcellán- és lámpa-szakmába vágó használati- és dísz-tárgyakból.

Legújabb!!

„Kaiser“ zinn-edények.

Christoffle ezüst evőeszközök.

Berndorf alpaca-árak.

Telefon-szám: 219.

437

4 forint 34 egy finom üveg-készlet, mely 41 darabból áll, és pedig: 12 vizes pohár, 12 boros pohár, 6 likör pohár, 1 vizes üveg, 1 boros üveg, 1 likör-üveg, 6 kompót-tányér, 1 kompót-tál, 1 csemege-állvány, összesen 41 drb.

6 forint 45 egy hát személynék való ételkészlet legfinomabb karlsbadi porcelánból, festett és aranyozott díszítéssel, mely 26 darabból áll és pedig: 6 lapos-tányér, 6 leves-tányér, 6 csemege-tányér, 1 levestál fedéllel, 1 peccseny-tál, 1 főzeléktál, 1 salátatál, 1 tésztatál, 1 saucetál, 1 sauce-alja, 1 só-tartó, összesen 26 drb.

3 forint 95 egy legfinomabb valódi karlsbadi virágos és aranyozott kávé vagy teakészlet, mely 15 darabból áll, és pedig: 1 kávé-vagy teakanna, 1 tejeskanna, 1 cukortartó fődéllel, 6 csésze, 6 tányér, összesen 15 drb. Meg nem felelő tárgyak visszavételnek és a pénz visszaküldetik. Ládáért 60 kr. számítatik. Megrendelések utánvét mellett az utolsó vasúti állomás megjelölésével eszközöltetnek.

Szabó Albert

üveg, porcellán és lámpa raktára

Arad, Atzél Péter-utca I. szám.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

4382. és 4466—1901. tkvi. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A pécskai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy ifj. Guzei Tódor, ugy ifj. Schäffer József végrehajthatóknak, Kocsis Mária özv. Higyis Mitruné végrehajtást szenvedő elleni 224 kor. tőke illetve 159 kor. 80 fillér tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék, a pécskai kir. járásbíró területén lévő Szemlak községben fekvő, a szemlaci 417. sz. tjkvben A. I. 1 és 6 sorsz. a ingatlanoknak Kocsis Máriát illető anyadára az árverést 948 koronán en zennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1902. évi január hó 30-ik napján délelőtti 10 órakor Szemlak község közházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 94 kor. 80 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-czikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Pécskán, a kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságnál 1901. évi október hó 20-ik napján.

Dr. Jakó,
kir. albiró.

1706

182—1901. V. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bíróság végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. törvényszék 1901. évi 9615 számú végzése következtében Papp Vazul aradi ügyvéd által képviselt Viktória takarékpénztár javára Bucs Györgye Juga Tódor és Juga Nikulae ellen 211 kor. s járuléka erejéig 1901. évi szeptember 4-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 700 koronára becsült következő ingóságok u. m.: szarvasmarha és széna nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a n.-halmágyi kir. járásbíró 1901. évi V. 182/2. számú végzése folytán 211 korona tőkekövetelés, ennek 1901. évi január hó 27. napjától járó 6% kamatai 1/3% és eddig összesen 95 kor. 82 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Csucs községében adósok lakásán leendő eszközökre 1901. évi december hó 7-ik napjának d. u. 1 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is el fognak adatni.

Amenyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik Kelt N.-Halmágyon, 1901. évi november hó 24-én.

Küchler Sándor,
kir. bírósági végrehajtó.

1711

3765—901. tksz.

Árverési hirdetmény kivonat.

A pécskai kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Vid Tódor, Aletyán Ilie, Vid Szaveta, Vid Floricza, Vid Krecsun, Aletyán Mitru és Aletyán Mihály önkényes árverési ügyében az aradi kir. törvényszék, a pécskai kir. járásbíró területén lévő, Szemlak községben fekvő, a szemlaci 807. sz. tjkv A + 1. sorsz. a. szilvaskert és háznak valamint a + 2. sorsz. a. szilvaskertnek Aletyán Iliét, Aletyán Mitrut, Aletyán Mihályt, Vid Szavetát, Vid Krecsunt, Vid Tódort, Vid Floriczát illető 14/15-öd részt kitevő hányadaira az árverést 665 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1902. évi január hó 9-ik napján délelőtti 10 órakor Szemlak község közházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 66. korona 50 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Kelt Pécskán, a kir. bíróság mint telekkönyvi hatóságnál 1901. évi október hó 7-ik napján.

Dr. Jakó,
kir. albiró.

1708

27598—1901.

Felhívás.

Az 1888 évi XLIV. t. cz 15. §-ának 3 pontja értelmében ismételtén felhívjuk Arad város közönségét, hogy az 1902—1904. évre szóló házberjöveldmi vallomási ívét a lakszámok sorrendjében szerkesztve, a lakó felek által aláírva ezennel december hó 8-ikáig meghosszabbított záros határidő alatt annál inkább beadja, mert ezen határidő elmulasztása esetén a 15. § értelmében az 1902—1904. évi házberadó hivatalból, a fél költségére kinyomazandó berjöveldmek alapján fog megállapítani, a 100, 101. § értelmében pedig az, ki vallomást egyáltalán nem adott, 2—100 koronáig terjedhető bírsággal, aki pedig a valóságnak meg nem felelő vallomást nyújt be, vagy a mellékszolgáltatásokért mint vízhasználat, szeméthordás, kéménykifosztás, stb. czimen fizetett díjakat elhallgatja, jövedéki kihágást követ el és az eltitkolt berjöveld összeg vagy ilyen természetű megtérítések 1—8-szorosáig lesz büntetendő.

Arad sz. kir. város tanácsától 1901. évi november hó 30.

Városi tanács.

*****

1901. KARÁCSONY! 1901.

KOSSAK JÓZSEF

császár és kir. udvari fényképész

ARADON, Templom-utca 2. szám.

Ajánlja mint legalkalmasabb karácsonyi ajándékot saját műintézetében készülő utólréhetetlen kivitelű

nagyításait

a legtisztább Platin-tónusban bármily elavult kép után, valamint mindennemű

szinezett képek

Aquarell, Pastel és olajfestékben.

Művészileg összeállított családi Tabloukat és csoportokat.

Allandó kiállítás az üzlet bejáratában.

Szíves karácsonyi megrendelések mielőbb kéretnek.

*****

*****

1307. 1807—1901.

N.-K.-Varjas község előljáróitól.

Pályázati hirdetés.

Mely szerint ezennel közhírré tétetik, miszerint N.-Varjas községben üresedésbe jött 2 (kettő) szülésznői állásnak választás útján leendő betöltése céljából a határnap Nagy-Varjas községhezánál f. év december hó 19-én d. e. 10 órájára tüzetett, miért is az ezen állásokból egyikét elnyernyi óhajtok felhivatnak, hogy pályázati kérvényüket a mondott határnapig a forray-nagy-iratosi körjegyzőséghez nyujtsák be, vagy pedig a választás napján személyesen adják át a választási elnöknek.

Ezen állások egyikének székhelye N.-Varjas, míg a 2-ik szülésznői állásnak székhelye az ugynevezett „Szederhádi“ pusztatelep, a fizetés évi 50 korona az első szülési eseteknél 4 és minden következőknél 3 korona díj van megállapítva, úgy az egyik, mint pedig a másik helyen.

N. K.-Varjason, 1901. december hó 4-én.

Zahariás, jegyző.

Gulyási István, bíró.

*****

Apró hirdetések.

Minden hirdetés beiktatása leg-
alább egy koronába kerül és 20 szó
lehet, minden további szó 4 fillérbe,
vastagabb betűkből 8 fillérbe kerül. A
kis hirdetések előre fizetendők. A

tesztéseket a kiadóhivatal ad; levél-
beni kérdésekhez a válasza való bé-
lyeg melléklendő. Telefon ertesítéseket
nem ad a kiadóhivatal.

Legjobb minőségű Singer-varrógépek

5 évi jótállás és nagyon jutányos-
áron kapható

KALMÁR JÓZSEF

műszerész

Aradon, Salacz-utca 2. sz.
Nagy javítóműhely.

Villanycsengő bevezetéseket és javi-
tásokat olcsó áron eszközöl. 1534

Mihájlovits Gyula

bádogos mester.

elvéllal épület, őszmunká-
kat és konyhaberendezéseket.

Üzlet: Templom-utca 4. 1641

Műhely: Batthyányi utca 21.

Csak 5 korona

4 és 1/2 kiló finom illatos tolette
szappan, ameddig a készlet tart, a
melyek a préselésnél kissé megsérültek.
Az elküldés napontint utánvétellel,
vagy a pénz előleges beküldése ellené-
ben történik.

1337

A. Feith,

Wien, V/2. Matzleinsdorferstrasse 76.

Párisi Bazáromban karácsonyig a maradékokat csomószámra

bámulatos olcsón árusítom

ugymint: fehér himzések, blonzok, va-
lók, börtök, aplikációkat, eszikeket és
szalagokat. Himzett divanpárnák, valók,
és többféle karácsonyi ajándékok, valók,
és szalagok.

Tisztelettel kérem a n. é. közönséget
ezekről a kirakatomban meggyőződést
szerezni.

Mely tisztelettel

WERSCHITZ K.

1551

Salacz-utca 1.

Hirdetmény.

Az Aradi helyőrségi húskezelő bizottság

1902 évi január hó 1-től december
hó 31-ig terjedő időszakra

körülbelül 1000 darab nyers marhabőr,
körülbelül 150 „ nyers borjubőr,
körülbelül 12000 Klg. fagygyú és
körülbelül 1000 „ marhapótlék, belek
és körmök átvételét

bérbe adja.

A pályázók írásbeli ajánlatai-
kat folyó évi december hó 17-ig,
Arad-várban a húskezelő bizottság-
nál nyújtsák be.

Az árlejtés folyó évi december
hó 16-án d. u. 3 órakor fog megtar-
tatni, hol a szóbeli árlejtés is fi-
gyelembe vétetik. 1656.

Közelebbi felvilágosítást nyújt:

Geisler Kázmér,

főhadnagy, kezelő-tiszt.

Telefon 438.

1000 és 1000

különböző ékszertárgyak és órák érkeztek
a karácsonyi és újévi ünnepekre

DEUTSCH IZIDOR

órák és ékszerészhez

Arad, Templom-utca, Minorita-palota.

Alkalmi bevasárlás folytán a legolcsóbb
eladás. — Arany, ezüst tárgyak és zálog-
jegyek a legmagasabb árrban megvételnek.

Egy tanuló felvétetik.

Ha olasz

vivószereket

akar vásárolni, forduljon bizalom-
mal a legolcsóbb bevasárlási for-
ráshoz 1506

Weinberger Izidor

Budapest,

IV., Váci-utca 34.

Borszivattyúk

3 évi jótállással.

Bortömlők

gyári áron

Hönnig Frigyes

Arad,

Rákóczi-utca 28. sz.

Ugyanott

1445

tüzi fecskendők és kutak.

100 darab
legfinomabb
kiállítású
elefántcsont, karton papíron
nyomott

Névjegy

irott,
nyomott,
mágnás,
vagy a
legújabb
modern
betűkkel

csinos dobozban
2 korona
Aradi nyomda
Részv. társaság
műintézetében
Arad-csanádi vasutak pa-
lotája.

32638—1901.

Hirdetmény.

Az országos magyar kertészeti
egyesület Budapesten 1902. évi
május hó 3—12 napjain nemzetközi
kiállítását rendez.

A helybeli kertészeket a kiállítá-
sán való részvételre ezennel fel-
hívjuk.

Arad sz. kir. város tanácsának
1901. évi november hó 23-án tar-
tott ülésből.

A városi tanács.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közön-
séggel tudatni, hogy

ARADON, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palotában

hangszer-üzletet

nyitottam, ahol hegedűk, bőgők,
harmonikák, cziporák és minden
egyéb hangszerek Stöhr Józsefnek
schönbachi hegedű- és vonó gyá-
rából nagy választékban vannak
készletben.

Régi vagy tört hegedűket és
bőgőket veszek vagy ujkra be-
eserélek.

A nagyérdemű közönség szives
támogatását kérve, maradok

kiváló tisztelettel

1679

Stöhr Mátyás.

A magy. kir. államv. üzletvezetősége
Szombathely.

20435—1901. I. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak szom-
bathelyi üzletvezetősége részére
1902. esetleg 1904. év végéig a
következő csoportokba sorozott
anyagokból felemlő tényleges
szükségletnek szállítását biztosítá-
ni kívánván ezennel nyilvános pá-
lyázatot hirdet m. p.

I. Mész,

II. Téglák,

III. Fagygyú, gyertya és szappan,
IV. Takaréktűzhely alkatrészek
és fedéllemezek,

V. Fanemű anyagok,

VI. Seprők és

VII. Magvak szállítására.

A kiírás tárgyát képező egyes
cikkek feltüntető jegyzékek, mel-
lyek egyszersmind ajánlati mintá-
kul szolgálnak, valamint a szállítá-
sokra vonatkozó részletes pályázati
felhívás, valamennyi hazai kereske-
delmi és iparkamaránál megtekint-
hető és a m. kir. államvasutak
szombathelyi üzletvezetősége általá-
nos (I.) osztálya anyag és leltárbe-
szerzési csoportjánál kaphatók, a hol
bővebb felvilágosítások is adhatók.

A szabályszerűen kiállított, s
ivenként egy koronás m. kir. ok-
mánybélyeggel ellátott ajánlatok
lepecsételve legkésőbb folyó évi
december hó 16-ik napjának délelőtti
10 órájáig a szombathelyi üzlet-
vezetőség, általános (I.) osztálya
anyag és leltár beszerzési csoport-
jában adandók át, illetőleg posta
útján oda küldendők és azok bo-
ritéka ezen küldéssel látandó el:

„Ajánlat 20435—901. számhoz“.

Később benyújtott ajánlatok va-
lamint olyanok, melyek nem pon-
tosan a részletes módozatok betar-
tása mellett állítatnak ki, nem vé-
tetnek figyelembe.

Szombathely, 1901. november hó.

Az üzletvezetőség.

(Tápanyomás nem díjaztatik.)

Hirdetmény.

A mezőhegyesi ménesben

f. évi decz. hó 15-én reggel 9 órakor

mintegy 50 darab számfeletti

3 éves herélt ló

árverés útján

eladatni fog.

Méneparancsnokság.

1705

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.